

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — no-
deljaka izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENEK

Nemški transferni moratorij

Nemška država je proglasila »transferni moratorij«. Ta krik gre sedaj po svetovnem časopisju in razne vlade so se že izjavile, kako se bodo nad tem nemškim dejanjem maščevale z uvedbo »prisilnega clearinga«, v kolikor tiče trgovinskega obveščanja z Nemčijo. Kaj je to »transferni moratorij«? Vsaka država ima denarne obveznosti v inozemstvu, ki izvirajo iz kupovanja tujega blaga, plačevanja obresti za v inozemstvu narejene dolge, obrestovanja inozemskega kapitala, ki je naseljen po domačih industrijah in obratih, in podobno. Denarne obveznosti je treba plačati v domačem denarju, če je dober, sicer pa v čistem zlatu ali v tujih denarjih, ki imajo zlato vrednost. Tuj denar (valuta) pa pride v domačo državo zopet na isti način. Prinesejo ga turisti, dobijo ga trgovci za prodano blago, prihaja v odplačilo posojil, ki jih je domača država dovolila inozemstvu, ali kot obrestovanje domačega kapitala, ki je naložen drugod. Za odplačilo svojih obveznosti v inozemstvu mora torej država »transferirati« (prenesti) čez mejo svoje zlato ali zlato enakovreden denar (valute, devize). Kaj je naredila Nemčija? Nemčija je izjavila, da bo enkrat od 1. julija do 31. decembra 1934 ne bo več pustila, da bi se zlato, ki ga še ima, oziroma zlato valute, »transferiralo« — prenašalo v inozemstvo za odplačevanje obresti in kapitala zasebnih dolgov (ne onih, ki jih je naredila nemška država in ki so za enkrat urejeni s tako imenovanim Hooverjevim moratorijem).

Z drugimi besedami, in če se poslužujemo izrazoslovja, veljavnega za zasebno gospodarstvo, je nemška država napovedala delni konkurz, potem, ko je pred enim letom začela s prvim konkurzom, ki je takrat prizadel samo državne dolge. Sedanji »transferni moratorij« je torej že drugi konkurz, ki prizadene zasebne upnike.

Zakaj je Nemčija to naredila? Nemška vlada sama pravi, da je do tega koraka prisiljena, ker nima več zadosti zlata, oziroma zlatih valut, da bi mogla zadostiti svojim upnikom, in da ji zlato zaklad in preostanek od inozemske trgovine (trgovinska bilanca) komaj zadostujeta, da z veliko težavo plača živež in sirovine, ki jih mora kupovati v inozemstvu. Odplačevanje dolgov da spravlja v nevarnost vrednost nemškega denarja, obstoj nemške industrije, zaposlitev milijonov članov delavskih družin in prehrana ljudstva. Naj rajši inozemski upniki, ki itak sedijo sredi kupov denarja, malo počakajo, da bo nemško ljudstvo moglo za silo živeti in ne bo izročeno stradanju.

Ta izgovor se sliši zelo lepo in ima videz visokočistnega socialnega čuta. Samo vprašanje je, če drži in če Nemčija zares ni mogla storiti nič boljše, kot da se otrese upnikov s surovo kretnjo in jih povrh še ozmerja in smeši, da so tako vsiljivi in nesocialni. Dr. Schacht, ki je predsednik Nemške državne banke, je bil morda iskren, ko je v tako strahotnih besedah opisal bližajočo se katastrofo nemškega gospodarstva, ker spominjamo se, da je že večkrat v zadnjem letu svaril hitlerjevsko vlado, naj nikar tako ne razsipava denarja. Zato on tudi ne nosi prve odgovornosti za to, kar se je zgodilo, ker on hoče na vsak način rešiti vrednost nemške marke, in ker je brez moči pri nemški vladi, je svetoval, naj se reši na račun inozemskih upnikov. Toda krivda je pri narodnosocialistični vladi, ki se je takoj, ko je prišla na oblast, pognala v politično demagogijo, ki se na gospodarskem polju plačuje s težkimi denarji. Dr. Schacht govori zase, a nemška vlada dela po svoje. Vzdviževanje vsega političnega aparata stranke, vzdrževanje milijonov četnikov, ki so dnevno v službi, vsa demagoška propaganda, ki se vrši na račun državne blagajne, neprestano tajno oboroževanje — kajti nemške S. A. in S. S. čete so oborožene in jih je več milijonov — stane denar in država hodi neprestano v Državni banki po bankovce, ki se sicer tiskajo, a nimajo skoraj več nobenega zlatega kritja. Saj je znano, da je zlato kritje za nemško marko padlo na tri odstotke. In Hitlerjeva vlada dela to popolnoma zavestno in hote. Gospodarske teorije profesorja Cassela, ki pravi, da je treba marko spraviti ob njeno vrednost, če hoče Nemčija doseči, da bo mogla svoje blago prodati v inozemstvu, so znane nemškim gospodarskim krogom. In kar je nedavno znanj angleški gospodarski strokovnjak J. M. Keynes napisal v londonskem »Timesu«, namreč, »da je včasih dobro, če v razbremenitvi gospodarske krize ali mrtvila v izvoznih trgovini vlada pride na pomoč z »izrednimi izdatki«, ki ljudi zaposlijo in cene potiskajo navzdol, je nemška vlada že zdavnaj uvažala v dejanje, ko se je z neodpustljivo blaznostjo vrgla na čim večje »izredne izdatke«, ki so sili za kritje strankine demagogije in za napolnitev orožarn in drugih vojaških potrebščin. Ali je v tej luči sedaj upravičeno, da naj nosi inozemski upnik, ki je v zaupanju na dano besedo posojal nemškemu gospodarstvu svoj denar, breme tega razsipavanja?

Nemci nam bodo odgovorili s statistiko: od leta 1931 do 1933 je preostanek zunanje trgovine padel od 2,7 milijard na 668 milijonov mark. Med tem ko so l. 1931 razpolagali še s prebitkom 1 milijarde 204 milijoni v dobro, je ostal l. 1933 le še prebitek borih 6 milijonov mark. Toda letos je postalo nezno, češ, v prvih treh mesecih je uvoz za 178 milijonov večji kot izvoz in če gre tako naprej celo leto, bo trgovinska bilanca izkazala 427 milijonov primanjkljaja. Če bi morali torej še naprej plačevati zasebne upnike, bo koncem leta znašal deficit 1 milijardo mark. Ker tega ne morejo zdržati, so odpovedali upnikom. Da, to je res, toda pri razpisnem gospodarstvu, ki ga vodi nemška vlada, bo deficit koncem leta kljub brisanju zasebnih dolgov še vedno znašal kakšnih 150 milijonov mark, ki jih Nemčija zopet ne bo mogla plačati, ker v blagajni nima denarja. Dne 1. julija bo imela v blagajni samo še za 80 milijonov zlata. Ali bo 31. decembra

Po povratku iz Italije je imel Hitler velik govor

„Naša ljubezen do miru brez-pogojna, naše sovraštvo do vojne fanatično“

Berlin, 18. junija. TG. Nemški kancler je danes imel an okrajnem zborovanju narodno-socialistične stranke v Turingiji velik govor, v katerem je hotel poudariti pomen in uspehe sestanka, ki ga je imel z Mussolinijem v Benetkah.

»Če bi nas kdo danes vprašal, kaj nameravamo,« je dejal Hitler, »bi mu kratko odgovorili, da vzgajamo velikanski narod 70 milijonov k samospoštovanju in k spoštovanju drugih narodov sveta. Ne samo, da se naučimo, kako braniti pravice lastnega naroda, ampak, da se naučimo razumevati, da imajo tudi drugi narodi pravico, da se bore za svoja prava.«

»Danes govorijo vsepovsod o novih svetovnih zvezah. Zato postaja Nemčiji vedno bolj jasno, da mora sredi te negotovosti vzdržati neskajeno in nezmanjšano svojo moč. Midva z Mussolinijem nisva skovala nobene zarote proti kakšnemu drugemu narodu, a potrdila sva se, da preprečiva, da bi drugi narodi delali zarote proti nam, zarote, ki naj uničijo nemški narod in ki mu naj odvzamejo plodove njegovega dela in požrtvovalnosti njegovih milijonov in milijonov vztrajnih in skromnih delavcev.«

»Naša ljubezen do miru je brezpogojna. To ponavljam danes, in svet naj mi verjame. Naše sovraštvo do vojne je fanatično. Tudi to znova za-trjujem pred vsem svetom. Toda kakoršna je tudi naša ljubezen do miru in kako je veliko naše sovraštvo do vojne, mi ne bomo odnehali niti za milimeter, kadar bo šlo za to, da branimo svobodo in časti nemškega naroda in nemške države. Naj svet vendar enkrat razume, da je prišel konec za to absurdnost, da se sme diktirati narodu 70 milj.«

Kanclerjeva opazka o »novih svetovnih zvezah« se brez dvoma nanaša na vesti časopisja, da hoče Francija in Rusija s pomočjo malih vzhodnih držav spraviti skupaj veliko zvezo, ki bi bila v prvi vrsti naperjena proti Nemčiji, ker bi Nemčijo tako rekoč od vseh strani obkrožila. Drugi listi so zopet ome-njali, da je bil v Benetkah podpisan neke vrste posvetovalni pakt med Nemčijo in Italijo, ki pred-vedeva, da se bosta oba državnika in obe vladi vedno posvetovali, kadar bi bilo treba napraviti kakšne korake v zunanji politiki.

Glede odstopa nemškega veleposlanika v Moskvi Nadolnja se danes potrjuje vest, da je prišlo do načelnega nesporazuma med Nadolnjem in nemško vlado, ker je poslanik načelno stal na stališču, da bi morala Nemčija na vsak način spre-jeti ponudbo, da se udeleže velikega vzhodno-evropskega pakta, ker bi na ta način popolnoma odbila vsako protinemško tendenco, ki jo lahko, če Nemčije ne bo zraven, polagoma res tudi dobi. Tudi o nemškem poslaniku v Ameriki dr. Lutherju se govori, da je zaprosil za vpokojitev, ker da po razglasitvi nemškega moratorija ne more več uspešno zagovarjati nemške politike in predvsem braniti časti in ugleda narodno-socialistične Nemčije med Nemci Zedinjenih držav.

Kulturni boj

Monakovo, 18. junija TG. Katoliški tednik v Eitingenu je bil ustavljen, ker je v svojih člankih kritiziral odnose med katol. mladinskimi društvi in hitlerjevsko omladino in ker je pozival starše, da naj nikakor ne pošiljajo otrok v hitlerjevsko društva, marveč v katoliške organizacije.

Konferenca Male zveze v Bukarešti

Titulescu: „Če bi se dotaknil kdo le enega od nas, bo naletel na tri“

Bukarešta, 18. junija. b. V Hotelu Athenes Palace je dal zunanji minister Rumunije Titulescu na čast časnikarjev banket. Pri tej priliki je imel Titulescu značilen političen govor, v katerem je poudaril politično skupnost držav Male zveze. Glavni problem je optantsko vprašanje (solastnina pod-zavljenih posestev, kojih lastniki so optirali za med-jarsko državljanstvo), ki ga je Titulescu obraz-ložil tako, da je podal zgodovino 8-letnih borb v tem problemu. Optantska afera je bila v resnici prav za prav le revizionizem v najvljudnejši obliki ob času, ko se o reviziji meja še ni smelo od-kriti govoriti. To vprašanje so Madjari pokrenili najprej proti Rumuniji, nato pa so ga prenesli še na Češkoslovaško in Jugoslavijo. Osem let je bilo potrebnih, da so se pokazali pravi cilji tega ma-djarskega manevra. Navsezadnje, ko je bilo vse urejeno, ko so Češkoslovaška, Rumunija in Ju-go-slavija pristale na odškodnino za odvzeta posestva, je prišlo do prekinitve teh izplačil od strani vese-lil. Ker pa stvar tako danes stoji, moramo reči: Non possumus! v pogledu optantskih zahtev.

Drugi problem revizionizma je pokrenjen zo-pet od strani Madjarske. Tudi tega vprašanja ni Madjarska odkrito pokrenila na temelju člena 19 pakta Zveze narodov, ampak je svojo igro vodila izza kulis. Madjari so vedeli, da v inozemstvu jo-kajo z zelo potirnim srcem stare babe, niso pa imeli korajže, da bi vprašanje sprožili pred ZN. Končno je Evropa tudi uvidela, da je bolje imeti 47 milijonov zadovoljnega prebivalstva, ki ga šteje

Mala zveza, kakor pa približno 8 milijonov neza-dovoljnih Madjarov. Madjari dobro vedo, da s propagando ne bodo dobili niti enega kvadrat. cen-timetra zemlje, ki so jo zgubili v svetovni vojni. Zaščitnik revizionizma pa je uvidel, da čl. 19 pakta ZN ne more privedi do zaželenega cilja in je za-snoval drug načrt. Poskusil je s spremembo pro-cedure za izvedbo čl. 19 pakta ZN z ustvaritvijo pakta 4 zapadnih velesil. Vedoč, da se bo to zgo-dilo v decembru, smo člani Male zveze že v fe-bruarju storili vse potrebno za obrambo. Sklenili smo pakt Male zveze. V političnem pogledu je ta trozveža zares edinstvo, ki se nikdar ne more raz-rušiti. V marcu se je sklenil pakt štirih zapadnih velesil, toda ne tak, kot so ga želeli revizionisti, ampak tak, s kakršnim je bila Mala zveza lahko zadovoljna. Ta pakt ni zadovoljil revizionizma in zaradi tega prav za prav danes četvrti pakt sploh ne obstoja.

Titulescu poudarja nadalje, da je Mala zveza srečna, ker lahko ugotovi, da je za obrambo miru 47 milijonov ljudstva proti državi, ki šteje le 8 milijonov prebivalcev, kar je pač najboljša garancija, da se ta mir, ki je vsem potreben, ohrani.

Titulescu je govoril nato o problemu srednje Evrope in dejal: Pozvali so nas, da sodelujemo vsi in mi smo na to odgovorili: »Dobro, sodelovali bomo, toda v pravem trenutku. Pripravljeni smo na tako sodelovanje, toda le pod pogojem, da se ne okrnejo naša področja. To se ne sme nikdar zgoditi. Raje imamo vojno kakor pa sramotni mir. Če bi se nekdo dotaknil le enega od nas, bo naletel na tri.«

Ta Titulescov govor se smatra kot odgovor madjarskemu ministrskemu predsedniku Gömbösu,

Von Ribbentrop pri Barthouju

„Tihotapec“ nemške zunanje politike po-izveduje v Parizu, kaj namerava Francija

Pariz, 18. junija. b. O razgovoru, ki ga je imel francoski zunanji minister Barthou pri nekem pri-vatnem obedu s posebnim odposlanecem nemške vlade z glavnim tajnikom Ribbentropom, ki ga imenuje francoski tisk »tihotapec« nemške zunanje politike in ki se je doslej držal tajno, poročajo danes pariški listi, da se je pri tej priliki v glav-nem govorilo o razorožitvenem vprašanju, o vpraš-anju varnosti, kakor tudi o vprašanju francosko-ruskih odnosov. V merodajnih krogih se zatrjuje, da je bil razgovor samo informativnega značaja. Dalje se poudarja, da nemški odposlanec ni pri-nesel s seboj nobenih predlogov, ampak je hotel dobiti le pojasnila o francoskem stališču glede ne-katerih važnih vprašanj. Glede na francoske sve-to-vne odnose je Barthou dejal, da nima ničesar dodatki k izjavi, ki jo je podal ruski komisar za zunanje posle Litvinov nemškemu zunanjemu mi-nistru von Neurathu pri svojem zadnjem obisku

ki je v svojem govoru v Sopronu ponovno izjavil, da je predpogoj sodelovanja Madjarske in držav Male zveze revizija mirovnih pogojev. Gömbösov izjava je izzvala tukaj veliko presenečenje, ker je povsod znano, da je Gömbös hotel klavzulo o re-viziji mirovnih pogojev spraviti že v rimski pro-tokol, pa je Mussolini to odbil, ker je hotel, da bi rimski protokol ostal odprt še drugim državam. Zato je Titulescu ponovno poudaril stališče Male zveze napram madjarski zahtevi po reviziji mi-rovnih pogojev.

V pozdrav Barthouju

Bukarešta, 18. junija. b. Za prihod francoskega zunanjega ministra Barthouja se vršijo velike pri-prave. Predsednik vlade Tartarescu je izdal na narod proglas, v katerem ga poziva, da izkaže svoje veselje in ljubezen do predstavnika velikega francoskega naroda. Velike množice kmetov bodo pozdravljale Barthouja vzdolž poti do meje do Bu-karešte na vseh važnejših krajih. V Bukarešti bo pri tej priliki izredna seja parlamenta, ki ji bo pri-sostvovala vsa vlada in pa diplomatski zbor. Na tej seji bo Rumunija pozdravila francoskega zuna-njega ministra Barthouja. Kakor znano, bo Barthou nato obiskal še Belgrad in London.

Današnji sestanki

Bukarešta, 18. junija. AA. Danes dopoldne sta se ministra Jevtić in Beneš vpisala v dvorno knjigo.

Ob 10.30 se je začela v zunanjem ministrstvu v kabinetu gosp. Titulesca konferenca stalnega sveta Male antante pod predsedstvom gosp. Titulesca. Prva seja treh ministrov zunanjih zadev držav Male antante je trajala do 12.30. Takrat je šel gosp. Titulescu na dvor v avdienco h kralju Karelju. Ob 13 je gosp. Titulescu priredil gg. Jevtić in dr. Beneš ter njunemu spremstvu na čast intimno kosilo v zunanjem ministrstvu. Ob 16 bo-sta gg. Jevtić in Beneš položila vence na grob ro-munskega neznanega junaka, ob 17.30 se pa začne druga seja članov sveta Male antante.

Zakaj je Dollfuss v Budimpešti

Budimpešta, 18. jun. AA. Avstrijski zvezni kancler dr. Dollfuss je nočoj prispel v Budimpešto. Dr. Dollfuss je bil pred dnevi v Budimpešti, kjer je prisostvoval otvoritvi mednarodnega kon-gresa za kmetijstvo. Madjarski uradni krogi trde, da je sedanji obisk v zvezi z zasedanjem tega kon-gresa. Verjetno pa je, da gre za razgovore v zvezi s sestankom med Mussolinijem in Hitlerjem v Be-netkah, kjer so se menda sporazumeli o stabiliza-ciji gospodarskih razmer v Podonavju. Zato je na-stala potreba po novi izmenjavi misli med Avstri-jo in Madjarsko. Dr. Dollfuss je o priliki svojega zadnjega obiska izjavil, da bo prisostvoval tudi za-ključni seji mednarodnega kmetijskega kongresa.

Dunaj, 18. junija. b. Vlada je zaradi stalnih nemirov na poljedelski fakulteti prekinila pouk in zaprla prostore. Vsak slušatelj bo moral plačati 20 šilingov, da se tako povrne storjena škoda na posloplju in na inventarju. Oni, ki ne bo plačal 20 šilingov, se ne bo mogel vpisati na nobeno fakulteto v Avstriji. Te kazni pa ne bodo plačali samo oni visokošolci, za katere se ve, da niso so-delevali pri nemirih.

Dunajska vremenska napoved: Nadalje topleje, jasno. Pričakuje se oblačnost v višjih legah. Bliznec motnje sedanjega vremena.

Ljubimo slovensko deželo

Lepa Dolenjska kliče

Krasno uspela tujkoprometna konferenca „Krke“ v Novem mestu — Dajte nam zvezo z našim Jadranom!

Novo mesto, 18. junija.

Danes dopoldne se je vršila na magistratu v sejni posvetovalnici tujsko-prometna konferenca »Krke«, na katero so prihiteli župani 30 dolenjskih občin, poleg njih pa zastopniki 23 tujsko-prometnih institucij deloma z Dolenjskega, deloma pa iz Ljubljane in Zagreba.

Ze nenavadno velika udeležba dokazuje, kako zelo je bila potrebna ta konferenca. Banskoupravo in Zvezo za tujski promet je zastopal dvorni svetnik dr. Marn, navzoča pa sta bila tudi ravnatelj zavoda za tujski promet Pintar in zastopnik turistične revije »Naša pot« in Jugoslovanskega turističnega Regala. Zupansko zvezo je zastopal dr. Fuchs iz Ljubljane, Zbornico za TOI dr. Jure Koc — obadva pa tudi društvo »Bela Krajina« — ravnateljstvo državnih železnic višji kontrolor Majcen. Zvezo za tujski promet v Zagrebu ravnatelj Dragomanović. Na konferenco sta prihitela tudi belokranjska župana: iz Ormožja Müller, iz Metlike Malešič.

Konferenca je otvoril v imenu predsedstva »Krke« ljubljanski podžupan prof. Jare, ki je pozdravil vse imenovane zastopnike. Zborovalce je nato pozdravil kot zastopnik banovine dvorni svetnik dr. Marn in je želel konferenci »Krke« kar največ uspeha. Predsedstvo konference je nato prevzel novomeški župan dr. Režek, nakar je imel zelo zanimiv referat o Dolenjski in turizmu ljubljanski podžupan prof. Evgen Jare. Opozoril je na malenkosten delež Dolenjske pri tujskem prometu in se zavzemal za ustvaritev pogojev, da pozitivno vsaj notranjost prometa. Preuranjena propaganda v inozemstvu bi lahko več škodovala kot pa koristila. Cilj konference je sklepati o potrebnih prometnih zvezah z Ljubljano in Zagrebom.

K izvajanjem prof. Jare je podal svoja zelo zanimiva opažanja s polovanja po Dolenjski ravnatelj Dragomanović iz Zagreba. Izrekel je obžalovanje, da ne premere Dolenjska nobenega propagandnega materiala, kajti bil je prijetno iznenaden nad izvrstno postrežbo posebnih v dolenjski metropoli, v Novem mestu. Karlovec na pr. nima niti polovice tega, kar ima Novo mesto. Res je, da so postali Zagrebčani rezervirani, zakaj, pa ne more povedati na javni konferenci. Poudaril je, da se tujski promet razvija lahko samo na podlagi resnega vzajemnega prijateljstva.

V imenu Zupanske zveze je pozdravil številne zborovalce dr. Fuchs in razmotrival o nalogah občin, ki so dolžne, da izdelajo za svoja področja gotov gospodarski program.

K besedi se je prijavila cela vrsta govornikov in navajali so, kaj se mora vse storiti, da se zdravni Dolenjska iz svojega mrtvila.

Z velikim zanimanjem so sledili zborovalci zlasti referatu podpredsednika inženerske zbornice inž. Franca Zupančiča, ki se je toplo zavzel za zvezo Slovenije z morjem in obravnaval nedostatek na Dolenjskem v prometnem oziru. Njegov referat je vzbudil dolgotrajno debato, v kateri se je pokazalo, kako zelo je zainteresirana vsa Dolenjska z Belo Krajino vred, da se vsi nedostaki na železnici čimprej odpravijo. V imenu Zbornice za TOI je pozdravil zborovalce dr. Jure Koc. V imenu Jadranske straže pa je pozdravil konferenco organizator njenega poudarka Viktor Pirnat in se izrazil v imenu Jadranske straže solidarnega z zaključki zborovanja.

Elektrifikacija Dolenjske

Ob veliki pozornosti je za tem referiral o elektrifikaciji Dolenjske inž. Rueh od Kranjskih deželnih elektrarn. Med drugim je inž. Rueh zavzel svoje stališče tudi k predavanju vseučiliškega profesorja dr. Milana Vidmarja v Ljubljanskem klubu. Dejal je dobesedno:

»Čemu naj bi se pa ustanavljala taka mešana elektrifikacijska družba, kot jo je predlagal dr. M. Vidmar, pri kateri naj bi služila banovina in njena elektrarna samo kot objekt izkoriščanja, in pa zato, da bi dala družbi javnopravni značaj ter bi garantirala z vso svojo davčno močjo za vse obveznosti in dolge, ki bi jih taka družba napravila? Dobrički, ki bi jih imela projektirana družba pri oddaji električne energije, bi sli predvsem v korist onih članic, ki bi v družbi največ toka dobavljale v skupno omrežje, torej predvsem le tujim privatnim podjetjem. Sicer trdi dr. Vidmar, da bi se skozi prvih deset let morali vsi dobrički družbe porabiti za elektrifikacijo pasivnih krajev, če bi posamezni kraji na to pristali. Privatne družbe, ki bi jim priskrbele posojila, potrebna za zgradbo daljnovodov in okolinskih omrežij, bi pa že poskrbele, da bi se razširila omrežja predvsem v njihovih okrajih, da bi se eventualna banška podpora tudi porabila v njihovih okrajih, in kraji, kot je na pr. Dolenjska, bi lahko še dolgo časa čakali, da bi mogli biti elektrificirani. Ustanovitev take družbe nikakor ni banovina pri njeni elektrifikacijski akciji potrebna, ker bi banovina in njene elektrarne brez take vmesne družbe mogle s posameznimi obstoječimi elektrarnami napraviti dogovore za sodelovanje vseh gospodarsko važnih elektrarn pri izvajanju elektrifikacije dravske banovine. Z nekaterimi elektrarnami se sodelovanje že izvaja. Banovina bi si le obdržala proste roke in gledala na to, da pogodbe, ki bi jih s posameznimi elektrarnami sklenila, ne bodo nikomur, predvsem pa ne njej in njeni elektrifikacijski akciji v škodo.«

Referate sta še nato imela tajnik »Krke« Anton Podbevšek iz Ljubljane o razvedrilih, sportu in propagandi, ravnatelj Petelin o Zdrženju gostilniških podjetij v Sloveniji pa o prenočevanju in prehrani.

Pri debati, v katero so posegli skoraj vsi župani in drugi tujsko-prometni interesi, se je nakopičilo toliko predlogov, da je bilo sklenjeno, da se sestavi poleg resolucije, ki je bila soglasno sprejeta in jo spodaj objavljamo, še posebne razne spomene, ki se odlošijo na pristojna mesta.

Zborovanje, ki je napravilo vtis dolenjskega parlamenta, je zaključil dr. Režek s pozivom, naj zastopniki tiska v svojih poročilih zlasti poudarjajo zahtevo vseh Slovencev po zvezi z morjem. Dejal je, da zamerja naši parlamentarni delegaciji in ministrom, da niso poudarjali zahtevo po zvezi z morjem takrat, ko je bilo potrebno. Tudi zamerja dolenjskim županom, da se niso dovolj brigali za nameravani gostilniški tečaj v Novem mestu, za katerega je poskrbel vse potrebne finance. Ta tečaj je moral odgoditi, ker ni bilo prijavitelcev.

Resolucija, ki jo je sprejela tujsko-prometna konferenca »Krke« soglasno, se glasi:

Resolucija

Zbrani zastopniki 30 dolenjskih in belokranjskih občin in 23 tujsko-prometnih institucij apelirajo na vse odločilne činitele, da posvetijo Dolenjski in Beli Krajini, ki sta po svojih prirodnih krasotah nedvomno ustvarjeni za razvoj tujkega prometa, vso pažnjo. Predvsem pa:

1. Brez odlašanja naj se zboljšajo obstoječe dolenjske proge, da bo omogočena večja brzina osebnih vlakov in tudi zboljšanje voznega reda, zlasti pa naj se uvede direktna zveza s Karlovcem pri večernih vlakih.

2. Zveza Slovenije z Jadranom se mora uvrstiti med dela, ki se imajo izvršiti prvenstveno. Stori jo naj se nemudoma koraki za ureditev finančnega že zakonjenih železniških prog. Z deli naj se takoj prične, ker se bo z njimi ublažila brezposelnost, ki je vsak dan občutnejša.

3. Radi občutnega povišanja cen vozniških listov radi uvedene transportne takse naj železniška uprava uvede »krajno« karte za potovanje od sobote zjutraj do ponedeljka zjutraj.

4. Zadrževanje avtobusnih podjetnikov za znižanje javnih dajatev se mora ugoditi, da se tako omogoči razvoj avtobusnih podjetij, kajti javne dajatve v sedanjih višini onemogočajo vsak razvoj avtobusnega prometa.

5. Zboljšanje cestnih zvez in zlasti gradnja najnujnejših cest, ki so se vzete v gradbeni program, naj se čimprej izvede.

Zbrani zastopniki pozdravljajo akcijo Kranjskih deželnih elektrarn glede izvedbe elektrifikacije Dolenjske in Bele Krajine in prosijo KDE, da to akcijo energično nadaljujejo. V zvezi s tem se banskim upravi in zlasti banu dr. Marušiču, ki je prvi poklonil vso svojo pozornost dosedaj vedno zanemarjeni Dolenjski in Beli Krajini, najlepše zahvaljujejo. Istočasno odobravajo celotni elektrifikacijski načrt banske uprave, ker je le-ta edino v interesu splošnega narodnega gospodarstva.

Zbrani zastopniki pozivajo končno vse odločilne činitele, da ukrepejo vse potrebne korake za povzdigo gospodarstva in prometnih razmer Dolenjske in Bele Krajine po predlogih, ki so že bili stavljeni in je že skrajni čas za njihovo uresnitvenje.

Uprava Narodnega gledališča

je uredništvu poslala sledeči dopis, ki ga lojalno dobesedno objavljamo z rezervno, da po potrebi še vedno zavzemamo svoje svobodno stališče k omenjenemu dogodku.

Uredništvu »Slovenca«

v Ljubljani.

Z ozirom na notico pod naslovom »Kaj pravite« v nedeljski številki Vašega dnevnika, Vas vabimo prosimo, da vzamete na znanje naslednje pojasnile.

Vsa gledališča se trudijo na najrazličnejše načine, da razširijo krog svojih obiskovalcev. V tem smislu se med drugim kaj uspešno uveljavljajo organizacije tako imenovanih gledaliških druženj (Theatergemeinden) v Nemčiji, na dunajskih državnih gledališčih in pri nas tudi v Zagrebu. Za povsem prizoritev veseligrad »Kulturna prireditelj v Črni mlaki« se je javil krog interesov ter za gotovilo vodstvu gledališča za to predstavo zadosten honorar. S stališča vodstva Narodnega gledališča je to bila prijateljska gesta ljubiteljev gledališča in smo videli v tej trenutni družbi zamelek bodoče gledališke družine, ki smo jo doslej zastopali skušali organizirati. Zato je nelojalno, če kdo očita vodstvu gledališča, da — prodaja hram umetnosti majhnemu številu petične gospode. Delo samo je bilo na našem odru v letošnji sezoni že 17 krat (sedemnajstkrat) prizorjeno in ga je imel vsakdo priložnosti videti. Napak je, če Vaš dopisnik označuje nameravano predstavo kot priridev, ki bi se razlikovala od predstave za »navadno občinstvo« in neprimerno, če govori o »odpiranju črte, kakor da se pripravlja predvajanje necenzurirane nega teksta. Gledališka uprava je predstavo pravilno prijavila v svojem repertoarnem razpisu ter bi bili seveda navzoči pri predstavi vsi občinski organi, ki jim je nadziranje predstav uradna dolžnost. Ob tej priliki bodi pripomnjeno, da so skoro vsi zainteresirani za posebno predstavo stalni obiskovalci gledališča in mnogi izmed njih tudi abonenti.

O animoznem tonu zoper avtorja »Črne mlake«, katero so si interesi izbrali brez njegove vednosti, vodstvo gledališča ne bo govoriti. Ne smemo pa opustiti pripombe, da je z načinom spodobne kritike v ležkem nasprotju, če kdo zaradi naslova obravnavane igre govori o njej kot o »mlaki« v moralnem smislu.

Gledališča ima z Vašo notico občutno škodo, izgubo zneska 3000 Din (tri tisoč Din), ker so interesi dovolj nje odstopili od svoje namere. Mi to izgubo obžalujemo, zlasti sedaj pred počitnicami, ko so naše gospodarske stiske največje, zakaj po naši »življenjski miselnosti« spada med naše prve skrb, da izpolnimo svoje obveze do članstva čim vestneje.

V Ljubljani, dne 18. junija 1934.

Za upravo Narodnega gledališča:

Pavel Golia,
direktor Drame.

Deseterboj v Zagrebu

Zagreb, 18. jun. c. Deseterboj za državno prvenstvo se je končal tako-le: 1. Dr. Buratović (Concordia) 6125,44, dr. Kallay (Marathon) 6038,27, 3. Ferko (Hask) 5577,83, 4. Bergman (Concordia), 5. Jug (Hask), 6. Muhvič.

Slovenec Zupančič, ki je bil favorit, je večeraj zbolel in ni mogel nadaljevati tekmovanja. Celo tekmovanje je poteklo silno nesportno in mestoma celo skandalozno. Tako sta se teka na 1500 m udeležila samo Buratović in Kallay, ki sploh nista hotela teči, ampak sta progo prehodila s promenadnim korakom.

★

Belgrad, 18. junija. Na današnji popoldanski seji senata je imel predsednik senata dr. Tomašič komemorativen govor za umrli senatorjem dr. Gmajnarjem, nakar se je posročilo, da bo na njegovo mesto za senatorja imenovan dr. Nemet, odvetnik iz Petrinje. Nato pa je bil izvoljen odbor za proučevanje zakonskega osnutka o spremembah in dopolnitvah zakona o državljanstvu. Prihodnja seja senata bo v sredo popoldne ob 5.

Kriza narodnega socializma

Papen ostro napada hitlerizem

Berlin, 18. jun. k. Zda so se izvedele podrobnosti, zakaj je postal položaj podkanclerja von Papena v Hitlerjevi vladi nemogoč. Von Papen je namreč imel na kongresu vseučiliške zveze govor, v katerem je govoril o nemški revoluciji.

Papen je rekel uvodoma, da zelo ceni Hitlerja. Vendar pa smatra za potrebno, da izjavi, da se ne strinja s politiko čiščenja, kakor jo izvaja narodnosocialistična stranka. To izvajanje enostranskega čiščenja zahteva debato v časopisju, ki je pa danes v Nemčiji zaradi diktatorske oblasti narodnih socialistov nemogoča. Zato mora sedaj on sam kot podkancler govoriti o tem, kar smatra, da mu dolžnost ljubezni do domovine nalaga, da govori o tej stvari svobodno. Priznava, da imajo konservativci in narodni socialisti isto mnenje o nujnosti nemške nacionalne revolucije. Izjavi pa mora, da so si oboji v taktiki popolnoma nasprotni. Zato lahko konservativci izjavijo, da prav za prav oni delajo v smislu nemške revolucije. V borbi za nove vrednote nemške nacionalne politike ne smemo

te vrednote staviti v nasprotje s krščanstvom, ker bi bila največja nesreča za Nemčijo, če bi se nemški narod izločil iz vrste ostalih evropskih krščanskih narodov. Zato je čisto napačno, če hočejo nekateri nacionalni politiki odbijati iduhovno reformo sodobnega človeka. Pojni človečanstva, enakopravnosti in svobode niso germanski, ampak so krščanski principi. Slišali smo, da se nekateri navdušujejo za novo drugo revolucijo v smislu kolektivizma. Pri tem pa pozabljajo, da bo po drugi revoluciji najbrž prišlo še do tretje revolucije in tedaj nihče ne bo vedel, čigava glava bo padla pod giljotino. Kolektivna neodgovornost je nemogoča kot vladajoči princip. Nemška revolucija bo uspešna samo tedaj, če se pravilno izvrši ravnotežje do dualizma med svobodnim človekom in moderne države. Zaupanje v novo državo se lahko ustvari samo v sporazumu z narodom. Narod pa je skupina svobodnih ljudi in zato se ne sme svobodni človek proglasiti za sovražnika države.

Koncentracijsko taborišče na Poljskem

Varšava, 18. junija. Ministrski svet je sprejel uredbu z zakonsko močjo o ustanovitvi izolacijskega taborišča, kamor bodo poslali vse osebe, ki so nevarne za mir in obstoj red v državi. Uredba bo razglašena še danes.

Voldemaras dobil 12 let robije

Kovno, 18. junija. tg. Bivši ministrski predsednik Voldemaras, ki je bil več let resnični diktator Litve, je bil danes obsojen na 12 let robije zaradi udeležbe v zadnjem vojaškem prevratu, ki ga je potlačil sedanji režim.

Rusija-Japonska

London, 18. jun. c. Iz Tokija prihaja vest, da je japonski zunanji minister imel sestanek s sovjetskimi poslankom Jurjenjem, ki je trajal nad šest ur. Japonski zunanji minister je Jurjenjeva naravnost vprašal, če hoče Sovjetska Rusija izvesti vojno. Jurjenjev je bil silno presenečen zaradi tega vprašanja in je po trenutni zmedbi jasno izjavil, da Sovjetska Rusija nikakor ne mara vojne na Daljnem vzhodu. Zato je obžaloval, da je prišlo do incidentov na reki Amur. Nato sta oba državnika podrobno pretresala ves položaj na Daljnem vzhodu in je bil ob koncu sestanka izdan komunik, v katerem se izjavlja, da bosta v bodoče obe vladi posvetili vse svoje sile, da se odpravijo trenutne težave.

Ženski bataljoni v Rusiji

Moskva, 18. jun. c. Sovjetska vlada je sprejela zakon, s katerim se ustanovijo v Rusiji ženski vojaški bataljoni. Ti bataljoni ne bodo imeli samo lažjega orožja, ampak tudi težke strojnice in polske topove. En ženski častnik je bil že imenovan v generalni štab. Ti ženski bataljoni bodo morali najprej prestati posebni vojaški pouk za borbo na Daljnem vzhodu, ker je vlada sklenila, da bo ženske bataljone uporabila že pri bližnjih bojih na Daljnem vzhodu.

Po varšavskem amoru

Varšava, 18. junija. b. Policija še vedno vodi brez uspeha preiskavo proti morilcu notranjega ministra Pierackega. V novo ustanovljenih taboriščih bodo internirani vsi glavni člani narodn-radikalne stranke. Včeraj je bilo v Varšavi, Krakovu, Lvovu in drugih večjih mestih izvršenih mnogo aretacij članov radikalno-socialistične stranke, ki bodo vsi odpremljeni v koncentracijska taborišča.

Kongres pravoslavni Slovencev

Belgrad, 18. jun. m. »Mala krščanska zajednica«, organ Zveze pravoslavni Slovencev, ki izhaja iz blagoslovov Njegove Svetosti patrijarha Varšave, je v svoji junjski številki objavil sledeče:

»Od društva pravoslavni Slovencev iz Celja smo dobili sledeči apel: »Dragi bratje in sestre! Društvo pravoslavni Slovencev v Celju je sklenilo, da se bo 8. in 9. septembra vršil v Celju velik kongres pravoslavni Slovencev, na katerega poziva vse naše brate in sestre po veri. Ta kongres naj na dostojen način pokaže z ene strani visoko pravoslavno zavest pravoslavni Slovencev in ostalih naših bratov po veri, z druge strani pa notranjo moč in lepoto pravoslavja, kot tudi njegov značaj za vzgajno našega naroda v nacionalnem duhu. Z ozirom na vse to je naša želja, da bi bil odziv za ta kongres čim večji in številnejši. Upamo, da boste razumeli velik pomen tega kongresa in s svojo strani doprinesli, da bo on to, kar vsi želimo. — Z bratskim pozdravom predsednik Rakovsek, tajnik Modice.«

Uredništvo je po tem apelu napravilo sledečo opombo: »Radi objavljamo ta apel naših bratov iz divne Slovenije in polagamo na srce vsem našim bratom, posebno onim iz bližine, da odposljejo na kongres svoje delegate. Gledali bomo, da bo to storila tudi naša centrala. O pomenu tega kongresa ni potrebno govoriti.«

Utrinki

MODERNA UMETNOST

Francoski minister za narodno vzgojo in lepe umetnosti je imel zadnji čas priložnost otvoriti več razstav francoske moderne. Ko pa si je ogledoval razne kubistične, nadrealistične in vsemogoče, po največ seveda obscene slikarje, se je baje izrazil, da imajo vse te moderne umetnine z resnično umetnostjo toliko opraviti, kakor Herriotova pipa. Počudni je še hujše, da bi tudi mačka s svojim repom utegnila pravo kaj takega naslikati in da mnogi moderni slikarji s svojo ekstravagantnostjo samo prikrižajo slikarno tehnično slikarsko sposobnost.

Seveda ga bodo »umetniki« zaradi tolikinega neumezanja »umetnosti« z ogorčenjem prekleli, čeprav je mož najbrž pravo pogoditi.

TUDI JUBILEJ

Te dni bodo na Angleškem obhajali brezdomno jako izvirno obletnico. Gre za rojstvo parne pištalke, o kateri francoski listi prišajo tole zgodbo: L. 1825 je bilo, ko je pred vlakom jezdil mož, ki je imel nalogo, da s trobento scari vozove, ki so hoteli v nevarnem trenutku preko tračnic. Toda kmalu se je zgodila nezgodna stvar: ta liste čase, da je namerel vlak prijeti vozila s hitrostjo 15 evropskih milj in ne jezdil, ne komu nista mogla več opazovati svoje službe. Glasniki

Osebnosti

Belgrad, 18. junija. m. Postavljeni so: za asistenta splošno bolnišnice v Ljubljani v 6. pol. skup. dr. Ljudevit Mersin, asistent iste bolnišnice 7. pol. skup.; za višjega pristava centralnega Higijenskega zavoda v Ljubljani v 7. pol. skup. dr. Bojan Pirč, pristav istega zavoda; za generalnega inšpektorja notranjega ministrstva v 3. pol. skup. 1. stopnje dr. Franjo Goršič; za rudniškega svet. 4. pol. skup. 1. stop. rudar. raynatelj v Zagrebu ing. Josip Mošnik. — Napredoval je za podgozdarja 8. pol. skup. 2. stopnje pri gozdarski upravi v Boh. Bistrici Stanko Hribnik; za pomožnega davkarja 9. pol. skup. je postavljen pri davčni upravi v Obrovcu Miroslav Humor, dosedaj pri davčni upravi v Umki.

Drobne vesti

Varsava, 18. jun. k. Na progi Censtohova—Gnjezno je iztril osebnih vlak. Pri tem je padel vagon s 80 popotniki v reko. 12 popotnikov je mrtvih. Pariz, 18. jun. Po najnovejših vestih iz Havane so izgredili, ki so se predsednočnim tam pripetili, zahtevali 10 smrtnih žrtev, ranjenih je pa 30 oseb.

London, 18. junija. c. Zaradi silne vročine, ki je zajela vso Anglijo, se je pojavilo več požarov. Tako je začelo goreti tudi v kraljevem parku Brandingham. Požar je trajal kasno v noč.

Pariz, 18. junija. c. Vso Francijo je zajela silna vročina. V Parizu so včeraj ugotovili v senci 31 stopinj Celzija. V okolici mesta Lillea je začelo primanjkovati vode.

Pariz, 18. junija. c. Na južnem Portugalskem vlada silna vročina. Na mnogih krajih znanjkuje vode.

Newyork, 18. junija. c. Nad vzhodno Louisiano so divjali včeraj silni orkani. Tudi mesto New Orleans je zelo prizadeto.

Berlin, 18. junija. tg. V prvih 45 dneh, odkar obstoja novo sodišče, ki razpravlja o dednih boleznih, so obravnavali 325 slučajev od 340 predloženih. Skoraj polovica bolnikov, to je 143, je zahtevalo popolno sterilizacijo, medtem, ko je sodišče zdravstveno predlagalo 37 slučajev. Polnice pa 138.

Dunaj, 18. jun. k. Naši plavalci pri dunajskih tekmah niso imeli sreče. Niso se mogli niti plasirati za končno tekmovalce.

Zbor Majstrovih borcev

V soboto zvečer se je vršil pri Levu družabni sestanek naših elitnih in nacionalno zaslužnih Majstrovih bojevnikov — odeska Ljubljana.

Predsednik tov. Iv. Gračner je otvoril sestanek in poročal o dosedanjem delovanju odeska. Iz poročila je bilo razvidno, da se je odesek po svojih močeh trudil, da izvede organizacijo, ni pa imel popolnih uspehov, ker osrednji odbor v Mariboru ni pokazal zadostne podjetnosti in organizatorične zmoglosti. Ugotovil je, da tudi na tem sestanku udeležba ni taka, kot je to bilo pričakovati z ozirom na dejstvo, da biva v Ljubljani do 200 bojevnikov, ki so aktivno sodelovali pri zavzetju Maribora in pri obrambi severne meje.

V teku razgovora se je ugotovilo, da je med temi zaslužnimi bojevniki mnogo takih, ki le z največjim naporom preživljajo sebe in svoje družine, so pa tudi takšni, ki tava brez posla od hiše do hiše in prosijo miloščino. Neverjetno in bridko je bilo slišati pritožbo velezaslužnega bojevnika, odlikovanega s srebrno kolajno za hrabrost, da živi z vso družino z dneva v dan od miloščine dobrih ljudi.

Namen odeska je zbrati še vse neprijavljene bojevnike, ugotoviti njih življenjske razmere ter jim nuditi vsestransko moralno in materialno pomoč. Odesek upa, da bo našel v tem svojem prizadevanju pri merodajnih činiteljih popolno razumevanje in podporo.

Odeskovi poslovni prostori bodo odslej v pisarni »Slovenia Transport« na Miklošičevi cesti, kjer bodo dobili Majstrovih bojevniki potrebne informacije pri tov. Šilih.

S pozivom na tovariše, da se prijavijo v čim večjem številu v Zvezo Majstrovih bojevnikov ter da po svojih močeh sodelujejo pri organizaciji, je tov. predsednik zaključil sestanek.

so bili odpravljeni. Komaj pa se je to zgodilo, že je vlak trčil na progi Stockton—Darlington v voz, naložen z maslom in jajci in ga razdrobil. Velika ometla, ki se je pri prici napravela, je predstojala nevarnost za redni promet. Stephenson je nekaj časa mislil, da bi na stroj postavil moža, ki bi na križišču cest trobil s trobento. Svoja je bila dobra in pametna in tako so polagoma na strojih uvedli parno piščalko.

Ce zgodba o jezdecu, ki je jezdil pred lokomotivo, ni posrem točna, nam zato še ni treba obupati. Saj smo že mi marsikaj doživeli, kar se tiče železnice. Se pred 30 leti se lahko videli stroje s tankim trupom, visokim dimnikom in visokimi kolezi, ki so od daleč izgledali kakor velika otroška igračka in ki niso imeli na sebi še onega silnega, neugnanega, skoraj demoneškega, kar je značilno za velike brzovozne stroje naših dni. Tedaj je celjala še pesmica: »Železnica, železnica, lokomotiva, če sem čedno dekle, pa mi zavriklaj!«

Tako se vse spreminja. Če so se v predvojnih letih knezi vozili na obiske, je morala cela proga biti v mrčlični pripravljenosti. Znano je, da se je v Rusiji carski vlak vozil tako rekoč sredi vojaškega špalirja. Danes je to drugače. Diplomati, kralji in politiki se esedejo z aeroplan in v nekaj urah prelete železnice, reke, gore in mesta. Čas in prostor igra vedno manjšo vlogo.

Pismo iz Mostarja

V Mostarju, sredi junija.

Gospod urednik, drugo šolsko leto mojega mostarovanja gre h koncu; pouk je že končan, vršijo se razni izpiti in konference, na katerih se rešujejo dijaki in se ločijo (oziroma bi se vsaj morali ločiti) zrelji za višji razred od nezrelih. Za marsikaterega učitelja je to najtežavnejši posel vsega šolskega leta; posel, ki se redko završi stodoletno v obojestransko zadovoljnost: v zadovoljnost učencev in učiteljev. Že v začetku letošnjega šolskega leta sem vam pisal, kako se je lansko šolsko leto končalo v Mostarju na obojestransko nezadovoljnost: brez popravnega izpita je izdelalo samo petih 43 odstotkov, pa tudi po opravljenih popravnih izpiti je padlo še 30 odstotkov vseh učencev mostarske gimnazije. Letošnje končne statistike za vso gimnazijo še nimam pri rokah; kolikor sem mogel opazovati že med šolskim letom, imam vtis, da smo se to leto Mostarci poboljšali. Sicer bomo pa kmalu videli vse črno na belem v letnem poročilu.

Seveda so se slabi uspehi na naši gimnaziji (ki pa nikakor niso edini v državi, kakor sem svoj čas pokazal na statistiki iz 88 srednjih šol) na različne načine komentirali in marsikaj večer smo v prijateljski družbi iskali razlogov, zakaj ne gre tako, kakor bi želeli. Kajpada — niti dijaki niti profesorji niso angeli, in vsak, kdor je študiral, ve, v kakšne mreže lovi hudič prav tako prve kot druge. V Mostarju sem večkrat čul še en razlog, zakaj »ne gre«: to naj bi bila namreč — različnost vere, češ, da tudi ta vpliva na objektivnost profesorjev. (Na mostarski gimnaziji je bilo letos 42,2% pravoslavni dijakov, 28% katolikov, 27% muslimanov in 0,8% židov.) To me je napotilo, da sem napravil te dni posebne vrste poskus: vzel sem manjši razred, v katerem so bile vse tri glavne vere precej enakovredno zastopane (med 24 učencev je bilo 8 katolikov, 8 pravoslavni, 6 muslimanov in 2 žida), in sem izračunal povprečni uspeh za vsako vero. Rezultat je bil presenetljiv za vsakega, kdor je polagal preveliko važnost na razliko med profesorji v verzopovedi: povprečno so dosegli najboljši uspeh katoliki, štirje pravoslavni in en musliman. (Poleg tega seveda še štirje veroučitelji.) Pri vseh štirih pravoslavni učiteljih so se povprečno najboljše odrezali — dijaki katoliki, enako tudi pri muslimanu. Pri profesorjih katolikih je bilo pa narobe: pri enem so dosegli pravoslavni in katoliški dijaki isti povprečni uspeh, pri enem prednjačijo pravoslavni, pri dveh pa muslimani. Razlike v uspehu so pa na večini neznatne. Idealno bi bilo seveda, če bi bil pri vseh profesorjih uspeh najboljši pri isti verzopovedi. A tudi ta rezultat ni brez pomena: vsekakor tukaj ni odločala verska pripadnost o uspehu.

Jasno je, da se iz tako majhnega števila ne da sklepati bogve kaj. Ne tajim pa, da mi bo tudi ta statistika, ki sem jo napravil kar na slepo srečo izzvan po raznih debatah, rabila kot dobrodošlo orožje, kadar nas bodo Mostarci, ki ne štedijo z jezikom, le prehujo prijemali.

Pa pustimo statistiko na stran — saj nas konec šolskega leta spominja na toliko stvari, ki so lepše in zanimivejše od števil! Konec šolskega leta je za marsikakega dijaka in učitelja — začetek turistik. Tudi jaz sem napravil letos na binkoštni ponedeljek tukaj prvo gorsko turo na Velež, ki se dviga tik nad Mostarjem s svojim široko raztegnjenim gorskim hrbtom. Višina tega hriba (od 1800 do dobrih 1900 m) nas spominja na Golico. Čudno: celo tri narcise sem videl ob poti! Malo je Mostarcev (če izvajamo lovce, ki lovijo po Veležu med drugo divjačino tudi volkove), ki bi jih Velež že zvalil k sebi. Turistika tukaj še ni moderna. Na Veležu nimamo ne znamenovitih poti ne zavetlišča. Med Mostarjem in grebenom Veleža leži prostrana visoka planota — Podveležje jo imenujejo — kjer stanuje v silno uložnih raztresenih seliščih skoraj izključno muslimansko prebivalstvo. Način življenja je tukaj še skoraj nomadski: s svojimi čredami se selijo s pašnika na pašnik. V ranem jutru sva s sopotnikom srečala celo vrsto »kmetov« s Podveležja, ki so tvorili na konjih v Mostar neko robo, ki je dolgo nisva mogla pogoditi:

od tovara je namreč kapljala voda. Pa so nama povedali, da tvorijo — sneg z Veleža za mostarske gostilničarje. Za kakih 10 Din snega nosi en konj.

Zanimivo je pa bilo vprašanje, ki ga je nama zastavil menda brez izjeme vsak Podveležjan, s katerim sva se spustila v razgovor: ali imava kaj — tobaka? Zdi se mi, da nama nikdo ni prav verjel, da bi hodila na Velež kar za zabavo. O, saj se poznamo — ni treba nič govoriti: vidva sta tihotapca s tobakom, brezdvomno je v nahrbtniku prijetno dehteča »skija« (od pridelovalca kupljen tobak), nam ga lahko zaupno prodasta ali vsaj malenkost poklonita; nista ne prva ne poslednja, ki se izogibljeta širokih cest in hodita po samotnih visokih stezah iz sela v selo. Prav žal nama je bilo, da nisva imela pri sebi niti vlakna božje trave, ki ti odpre pri Podveležanu srce

Čemu saditi drevesa ravno ob cestah?

Jaz ne vem čemu. Naj povedo tisti, ki to propagirajo. Ali na ljubo pečcem za senco? To je veljalo takrat, ko smo tudi moški solnčnike nosili. Zdaj pa vse solnce išče. In podira kovanje ob cestah. Kako prav so storili n. pr. v Radovljici. Sele zdaj so prišle do veljave impozantne hiše, vrtovi in razgled v okolico in so hiše in vrtovi dobili potrebnega solnca. Ali je tisto senco prej kdo potreboval in uporabljal? Ali zavoljo sadja, ki bi zrastle, dozorelo komaj, ob cesti? Bo več jeze ko koristi.

Berem, da je cestni odbor tam in tam žrtvoval čedno vsoto in nasadil bobovce ob cesti, pa jih je že čez nekaj dni zločinska roka pokončala in da zdaj orožniki iščejo »vandale«. Ga bodo še večkrat iskali. Je pa lepo, če stoji ob cestah lepo vrstah drevesa, lepo cveto in sad store ob svojem času. Prav, pa vsaka lepota se mora gledati iz prave daljave. Sem za to, da se drevesa, sadna in druga, sade, pa vsaj kakih šest metrov od ceste, po ograjeni naj bi bila, vsaj mlada zoper zajce in vandale; pa lepše se bodo videla iz primerne perspektive in ne bodo ovirala razgleda na druge lepote okolice. Pa cesta tam daleč nima svojega sveta. Res je, saj še nima sveta, da bi izven ceste zvrnila kupe gramoza. Pa se motovozarji ubijajo na njih. Pa mora »cesta« postavljati na cesti kilometrske kamne in telegrafске drogove, pa še elektrika svoje. Zato, da imajo avti priliko zalezavati se vanje in ubijati svoje potnike in druge slučajno navzoče. Kako da je svet ob cesti tako sladak in tako dragocen. Če le more, odščipne cesti vsaj par centimetrov in porine na cesti ograjo, pa jo betonira kot trdnjavo in če pride naknadno tudi komisija, si ne bo upala že stoječe trdnjave podreti, čeprav je zoper paragrafe in zoper varnost življenja, zlasti, če je mož bogat ali pa ima ali lepo ali pa veljavno »besedo«. Kmalu bomo pešci hodili, posebno v bližini mest in letovišč, po 8 metrov širokih cestah in premišljevali: če pridrvita zdaj dva avto ali busa, ali naj se dam raje pritisniti na desno ob cementno ograjo ali na levo ob ciklopski zid in v bodečo žico? Pa to ni ravno vsak dan, pač pa si poškrbijo z blatom do pasu ob vsakem dežju, ker bo kmalu redko kje prilika, da se umakneš nekaj metrov proč na kak travnik. Mi pešci ceste delamo in kuluk plačujemo, pravice na cesti pa nimamo nobene. Če greš po sredi ceste, ni prav, ob kraju pa je toliko uravnana, kolikor jo s čevlji ugledamo, eno nogo moraš imeti krajšo in pete pošvedrane, da se prilagodiš višjemu robu ceste. Pešci moramo dobiti svoj hodnik ob strani in prostor zanj se mora takoj rezervirati. Pa za to ni treba zemljišče drago plačevati, ne kupovati od posestnikov tik ob cesti, ki jim je cesta podesetorila vrednost njih zemlje. Njim pustiti njih parcele v polni izmeri. Cestna uprava naj kupi potreben svet zadaj za prvimi parcelami od drugega, tretjega sosedja in ga bo dobila desetkrat ceneje kot od obcestnika. Obcestnikovo parcelo pa se potem od ceste nazaj porine celo. Seveda je treba hiteti, predno bodo vse ceste zaidane s hišami in betonskimi trdnjavami. Če take postavbe še ni, naj se takoj naredi, ker vsak dan se ali tu ali tam cesta zoži, ali pa se pohleven plot ali zelena živa meja spremeni v ta prekleti beton, ki nam bo tudi leče dežele popolnoma skvaril. Ni namreč vseeno, ali te bo avto pritisnil v živo mejo ali elastičen plat ali te bo semel ob betonski škarp.

Avto pa potrebuje ne samo dobre in primerno široke ceste, ampak tudi razgled naprej zlasti na ovinkih pa še poleg ceste nekaj metrov praznega prostora, da če ravno mora s ceste, se lahko poleg

morebiti še bolj, nego če mu pokloniš kave in sladkorja. Tobak in črna kava — to je tukaj dvoje »sladkih imen«. »Skijaj« pa kade tukaj »visoki, nizki, stari, mladi«, dodajmo še: posvetni in redovniki, moški in ženske. Povprečnemu kadivcu je je treba približno kilogram na mesec.

Obširen pogled se ti odpre z Veleža; saj poznajo to goro tudi mornarji, ki plovejo ob južni dalmatinski obali. Vendar je pa zlasti pogled proti morju za nas tužen: po večini gola brda, kraški kamen. Če primerjaš s tem naše hribovje s cerkvicami, z gozdovi, z njivami in hišami, te zaboli v srcu: to ni življenje, to je smrt! Dobro, da tukajšnji domačini tega ne čutijo tako kot mi; navadili so se. A za »Kranjca« to — ni.

A kdor bi pogozdil južno Hercegovino, bi iz nje ustvaril raj!

I. Dolencec.

Verski in narodni praznik

bomo proslavili 1. julija s posvetitvijo prvi župnijske cerkve v Sloveniji na čast sv. bratona Cirila in Metoda. Glede na izredni pomen tega redkega dogodka, se slovesnost ne bo omejevala na ozke župnijske meje, marveč bo zajela vsa katoliška slovenska srca. Po vsej Sloveniji gre glas: **Pojdimo na posvetitev v Ljubljano!** Na konjih bodo prijezdili brumni fantje, na okrašenih vozeh se bodo pripeljale naše matere in dekleta, pa naši možje, vsi v lepih narodnih nošah. Bandera in zastave bodo povečevala lepoto in slikovitost slovesnosti. S silnim ponosom in s krepko narodno in versko zavestjo bomo navdušeno korakali v sprejeto mimo filmskih aparatov, ki bodo potem ta zgodovinski dogodek predvajali v filmu po vsem svetu, kamor seže slovenska beseda. Obenem bomo proslavili 25 letnico Apostolstva sv. C. in M. in a svoje udeležbo manifestirali za cirilmetodoljsko misel. Na večer pred posvetitvijo, v soboto, 30. junija, bodo zagoreli kresovi po naših hribovih in pri novi cerkvi, zlasti pa se bo zakrnel plamen svetega navdušenja v naših katoliških slovenskih srcih za zmago duha sv. bratov Cirila in Metoda. Zatorej pojdimo 1. julija v Ljubljano!

★

Vse katoliške organizacije, verske in prosvetne, se naprošajo, da po župnijah organizirajo čimvečjo skupno udeležbo za slovesnost posvetitve cerkve sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Če le možno, vzemite s seboj društvene zastave in cerkevna bandera. Prostor za okrašene vozove, avtobuse in avtomobile bo pripravljen, tudi za shrambo okrašenih koles bo poskrbljeno. — Ljubljanske organizacije naj že v soboto, 30. junija zvečer pridejo k kresovanju iz vseh župnij, zlasti fantje in možje ter belo oblečene deklice, vsi pa s svečami za procesijo, ki bo iz stolnice nosila sv. relikvije. Sveče se bodo dobile za nizko ceno tudi pred cerkvijo sv. Cirila in Metoda pri Sv. Krištofu. Belooblečene deklice bodo sodelovale tudi drugi dan 1. julija pri sprejemu prevzva škofa in potem pri sprejedu po končanih posvetitvenih obredih, nakar že zdaj opozarjamo starše.

— Dorašnjači mladini nudimo jutraj čašico naravne »Franz Josefove« grentice, ki dosega radi tega, ker čisti kri, zledece in črva, pri dečkih in deklicah prav izdatne uspehe.

Hude nesreče v loški okolici

Prste ji je odrezalo

Škofja Loka, 18. junija.

Mure Marija iz Lovskega brda v Poljanski dolini je danes jutraj pokladala klajo v slamo-reznicu, ki jo je gonila živina. Segla je pa tako nesrečno v stroj, da ji je odrezalo trikrat po vrsti vse prste na desni roki. Močno krvavečo in nezavestno so jo pripeljali do zdravnika v Škofji Loki, ki ji je roko obvezal in jo poslal v bolnišnico. Predvidnosti res ni nikdar dovolj.

Z avtomobila padel

Včeraj se je vršila gasilska veselica na Buho-vici v selski dolini. Pozno v noč se je vračal odprt avto s številnimi udeleženci proti Škofji Loki. Kake četrte ure pozneje je našel pozni popotnik v bližini

V trebuh zaboden

Druga huda nesreča se je zgodila isti večer na Godešiču pri Škofji Loki. Zrtev je postal Kalan Jože, ki je bil v prepiru ali kaj zaboden v trebuh. Njegovo stanje je izredno resno.

Rokovnjači pod ključem

Ptuj, 18. junija.

V zadnjem času so bile izvršene v ptujski okolici razne tatvine in vlomi, ne da bi prišli storilcem na sled. Ljudje so videli sicer 4 osebe, ki so se klatile po vaseh in nasilno hračile, vendar so iste vedno izginile. V četrtek, 14. t. m. so se pojavili v vasi Brstje in tamkaj napadli posestnika Marinovo, ki je bila slučajno sama doma; s silo so zahtevali od nje denar in se je lotili tudi dejanskega. Ker v resnici ni imela denarja, da bi jih odpravila, je začela kričati na pomoč. Prihiti so sosedje, ki so napadeno rešili iz nevarnega položaja. Ko so napadenci pobegnili, so ljudje poklicali orožnike iz Ptujja, ki so takoj zasledovali četvorico in jih v vasi Bukovci tudi dohiteli, kjer so tri aretirali, medtem ko je četrti pobegnil. Aretirance so izročili tukajšnjemu sodišču. Pri zaslišanju so ugotovili, da imajo posla z nevarnimi možakarji, ki so bili šele pred kratkim izpuščeni iz kaznilnice v Mariboru, odnosno v Ljubljani. Aretirani se imenujejo: Rudolf Zohar, Alojz Vidmar in Peter Hertanič. Pobegli Zajc še ni izsleden in je izdana za njim tiralica. Dejanja sicer priznavajo, vendar talijo krivdo drug na drugega. Med drugim so priznali tudi to, da so vlomili v trafiko Orovič pri »Treh ribnikih« v Mariboru.

★

Na ptujskem živalskem sejmišču se je razpasla navada, da se ob sejmiskih dneh prodajalec živinčeta dogovori s kupcem, da se izvrši prodaja izven sejmišča. Živinčec se potem odžene iz sejmišča kot neprodano; zunaj pa našteje kupec denar prodajalcu. Na ta način se izogneta plačevanju takse prenosa, za katero je oškodovana mestna občina. Zaradi prestopka sejmškega reda je že več prodajalcev odnosno kupcev prijavljenih oblasti in bodo zaradi tega občutno kaznovani. Občinstvo se vsled tega opozarja na določila sejmškega reda, glasom katerega je strogo prepovedana prodaja izven sejmišča.

Škofja Loka

Nedeljski sport. Zivljenje na igrišču SK Sora je vedno živahnejše. V nedeljo so domači klubi dosegli lepe zmage. Prvi je igral SK Planince proti SK Jugoslaviji iz Ljubljane in je bila zmaga 1:4. Takoj nato pa je igral SK Sora proti rezervnemu moštvu SK Ilirije in je zmagal v razmerju 4:5. Igra je bila vseskozi napeta in dostojna ter pomeni za SK Soro velik napredek.

Dijaška maršanska kongregacija za deško meščansko šolo je bila slovesno ustanovljena v nedeljo popoldne. Po ustanovitvi si je kongregacija pridela lepo tombolo. Tudi lep naoredek verskega življenja v Loki.

Nevaren požar pri Blokah

Slaboumni se maščeval s požigom

Bloke, 17. junija.

V tiho, mirno noč je v petek okrog ¼ na 2 zjutraj udarilo plat zvona. Hitro so namreč iz Hudega vrha sporočili k fari in v Novo vas, da imajo tam ogenj in da gori Ovsčev skedenj. Priznati sta takoj novaška motorska in bloška brigadna na kraj nesreče in sta v kratkem času pogasili za malo vasio zelo nevaren ogenj. Ozračje je bilo skoro popolnoma mirno, sicer bi ogenj posloplja kar gredoč posnel, ker je vse na kupu in drugo drugemu na potu. V zadnjem času so si vaščani naredili nekaj novih kapnic, ki so se ob tej priliki sijajno obnesle. Pa kje bi bil krivec? Prav lehkost s prstom na požigalca pokazali, ker je prejšnji večer Ovsčev gospodinjci zagrozil, ki ga je poterjala za 100 Din, da jim bo skedenj zažgal! Isti je v Milanovi gostilni, ko je bil polliterku vina, zapretil, da bo zažgal Ovsčevim! Pa ker je bil Fundlov Anton, znan slaboumnež, se niso zanj in za njegove grožnje nič zmenili — tako je moral priti do nesreče! Matevž Prebil je vstal, da bi konje nakrmil za na Rukey, ravno takrat, ko je bil Ovsčev skedenj že ves v ognju. Seveda se mu je vsemu pretaš. Izvil iz grla strašen glas: gori, — ki je vso vasio namah vrgel iz posteli. Orožniški komandir g. Jordan je takoj začel poizvedovati za mladim požigalcem, ki je star dobrih 20 let. Usedel se je na kolo in jo mahnil za dobro srečo po potu proti Sv. Duhu. Ko ga je došel avto, ki vozi zjutraj iz Starega trga čez Novo vas v Ljubljano, je kolo dal na avto, sam pa vanj vstopil in tu je v družbi z nekimi starostirskimi orožnikom ogledal za požigalce. V Rogovili, pri gostilni Pavločevi, pa se prikaže sam Fundlov Anton in hoče na avto. Ko pa zagleda orožnika, odskoči in zbeži. O. Jordan pa za njim in ga je dohitel na Lužarjih. Fant se mu je udal in je vse točno pri-

znal in tudi opisal, kako je ogenj zjutraj na vse zgodaj podtaknil. Ker pa je omenjeni Fundlov Anton zagrozil, da bo tudi g. Milanu Modicu v Novi vasi zažgal, menimo, da mora tak nevarnež pod ključ ali pa v norišnico, kamor so ga že hoteli spraviti, ker je domačin postal nevaren in nasilen, pa se ni dalo, češ, da ni prostora! Osec Janez ima zelo občutno škodo. Zavarovan je menda za 4000 Din, ki pa še zdaleka ne bodo krili vso škodo. Skedenj je bil precej velik, ker je imel tudi lopo za voze, ki so mu vsi zgoreli, kakor tudi slamoreznica in pa mrva, ki jo je prejšnji dan domov pripeljal. Rešiti niso mogli ničesar, ker je bilo že vse v plamenih, ko so ljudje pritisnili. Včeraj je prišel od ministrstva dopis na županstvo, v katerem se poizveduje za stroške vodovoda, ki si ga želi Hudi vrh napraviti v zvezi z drugimi vasi. Naj mero-dajalec ukrenejo vse potrebno, da se prizadetim vasem preskrbi vodovod z rezervarom, sicer bo škoda resnega požara naravnost uničevalna!

Dva požara v Belikrajini

Podzemelj, 16. jun.

Pretekli teden sta pogoreli dve domačiji. Na Krivoglavcih št. 28 je ogenj izžgal Leopold Mucu hišo, hlev in svinjake. Ogenj je bil podtaknjen. Zavarovan je bil samo za 20.000 Din. — V četrtek ob 4 popoldne pa je zgorela hiša in hlev posestniku Malešiču Alojziju v Borštu št. 34. Ljudje so bili na travnikih pri krmi, otroci pa sami doma. Lani je ta hiša začela že dvakrat goreti — a so sosedje pravčasno pogasili, sedaj je pa zares vse pogorelo. Zavarovan je bil za okrog 24.000 Din. Hudo opečen je bil prešič in telica. Oba so morali zaklati.

Celje

✧ Romanje k Mariji Bistrici in izlet v Zagreb, ki so ga priredili v soboto in nedeljo Slovenci iz Savinjske doline do Zidanega mostu, je zelo lepo izpadlo. Romanja se je udeležilo okrog 400 ljudi, ki so si v soboto ogledali Zagreb in se isti večer odpotovali naprej k Mariji Bistrici, kjer so ostali v nedeljo ves dan in se ob 5 popoldne vrnili po isti poti nazaj. Romarji so se vrnili z najlepšimi spomini in vtisi.

✧ Komemoracija za žrtvami fašizma je bila v nedeljo popoldne v Narodnem domu. Te spomin-ske svečanosti se je udeležilo precejšnje število Celjanov. Oba govornika sta v glavnem lomila kopije proti Vatikanu, ki je po njihovih izjavah največ kriv vsega zla, ki vlada v Primorju.

✧ Umrla sta: v celjski bolnišnici Sunkovič Miha, 64 let, mlinar iz Kozjega, v Celju, Gubčeva ulica pa Sager Ivan, 77 let, posestnik in ščetar.

✧ Številne nesreče. Drago Umek, 6 letni sin dninarice iz Arje vasi je padel s česnje in se je težje poškodoval. — Vrbovšek Ivan, 11 mesecev star otrok posestnika iz Javorja pri Slivnici, se je v soboto polil doma z vreli mlačno in se močno opek. — 25 letna zaseb. uradnica iz Nove vasi Pavla Pegan je v soboto padla in si izpahnila ramo. — 19 letni čevljarški pomočnik Anton Ferlič je 15. t. m. padel v Trbovljah s kolesa in si zlomil ključnico. — 27 letni drvlar Ivan Skrubelj iz Raduhe je 15. t. m. sekal drva v gozdu; deblo je padlo nanj in mu poškodovalo desno nogo v kolku. — 29 letnega posest. sina Martina Stanterja z Lahovne pri Celju je v soboto, ko se je vračal po cesti iz mlina v Škofji vasi, podrl na tla neki voznik; Stanter je obležal na cesti nezavesten.

V Mariboru se selijo:

Mesarji, perutninarji in Bolgari

Preselitev mesarskih stojnic v Strossmajerjevo ulico je končno sklenjena. Do 25. junija jim je postavljen rok za selitev in od tega dne naprej jih ne bo več na Glavnem trgu, kateremu so v dopoldanskih urah dajale toliko desetletij s svojimi šotorski strehami svojevrstno obeležje. Z mesarji pa se selijo v Strossmajerjevo ulico tudi nekatere druge tržne posebnosti: perutninarji, bolgarski vrtnarji in prodajalci sadja, z njimi pa še kaka druga tržna drobna. Mesarje nameravajo ustoličiti na desni strani drevoreda med Oročnovo in Slovensko, oz. Samostansko ulico. Ker pa ne bo dobilo tukaj vseh 28 stojnic dovolj prostora,

bodo nekatere šle na levo stran drevoreda zgoraj ob križišču Strossmajerjeve in Slovenske ulice. Mesarjem bodo v drevoredu na levi strani drugovalci prodajalci sadja, ki so doslej stivali na Glavnem trgu zapadno od Marijine sohe. Sadjarjev je bilo tudi okoli 50 miz in vsi se bodo selili v Strossmajerjevo. Severno od Oročnove do mesarskih stojnic — torej pred lepim Nassimbenijevim blokom bodo ustoličili Bolgari s svojimi proizvodi, ki jih bodo prodajali na mizah. Južni del Strossmajerjevega drevoreda od Oročnove ulice do Vodnikovega trga pa bodo zasedli ob tržnih dnehi perutninarji, prodajalci zajcev in kozličev s svojo ščebetajočo in meketajočo živo robo, ob petkih bodo tu prodajali rib, prostor bo pa tudi za drugo blago. Sadjarji in drugi prodajalci bodo imeli tu ugodnost, ki je na trgu niso uživali: prodajali bodo svoje blago lahko ves dan. Z novo tržno preureditvijo se bo zunanost in struktura glavnega tržišča znatno izpremenila. Strokovnjaki pravijo, da bo prvič radi razbremenitve lažji pregled. Potem bodo zadovoljni vrtnarji, ki se iznebe najhujših konkurentov — Bolgarov. Zadovoljni bodo branjevi, katerim se umaknejo prodajalci sadja. Le tega, kako bodo zadovoljni novi priseljenci v Strossmajerjevi ulici, sedaj še ni mogoče ugotoviti.

napotje in ne bodimo preveč dosledni v sovraštvu do kostanjev!

□ Srebrna ura z zlato verižico za 180 Din. Zadnja licitacija vrednostnih predmetov v tukajšnji zastavljalnici je prinesla nazorno sliko o padanju zanimanja za take dogodke, ki so svoje čase zbrali stotine razburjenih kupcev. Bilo je le pičlo število dražilec in še ti so se skoraj omejili le na gledanje. Predmeti, za katere so se včasih trgali, ure in verižice, so šli kar pod ceno. Lepa srebrna ura z zlato verižico je bila prodana za 180 Din!

□ Pri telovadbi sta se ponesrečila 14 letni delavec sin Josip Čibež iz Pobrežja ter 17 letni kolarski vajenec Ivan Kodrič s Poljan in sicer oba na drogu.

□ 31 bodlajev po prsih in rokah je dobil pri nekem pretepu viničarjev sin Ivan Četrtak iz Svecine. Zadevo strogo preiskujejo oblasti.

Zagoneten strel v glavo

V večerajšnjih najzgodnejših jutranjih urah je prebuditel prebivalce Tezna strel, ki je odjeknil v tihi ulici. Za strel se niso zmenili, razburjenje pa je nastalo šele takrat, ko so nekateri ljudje naleteli na cesti na truplo mladega moškega, ki mu je iz desnega senca vrela kri. Strel ga je pogodil v možgane, vendar so opazili pri natančnejšem pregledu, da je še živ. Pozvani so bili reševalci, ki so neznanca prepeljali v bolnišnico. Na podlagi dokumentov so ugotovili, da je to 25-letni Franc Bobič iz Vrbanove ulice. Kako je prišlo do usodnega strela, je zaenkrat še zagonetka. Ranjenec je večeraj popoldne v mariborski bolnišnici izdihnil.

★

□ Diplomiral je za strojno-tehničnega inženjerja na praški tehnični visoki šoli gosp. Boris Cijan iz Maribora, ki je znan in priznan delavec na polju jadralnega letalstva.

□ Poročila sta se v magdalenski cerkvi železniški uradnik Rudolf Kessler in gđ. Pavlica Grubar. Poročne obrede je opravil ženinov brat župnik Kessler iz Borovnice. Novoporočencema obilo sreče in božjega blagoslova!

□ Iz policijske službe. Za policijskega stražnika III. razreda so napredovali dosedajni policijski pripravniki v Mariboru Alfred Nabergoj, Franc Vrbnjak in Karel Coljak.

□ Svetovna šahovska prvakinja v Mariboru. Kakor smo zvedeli, se bo udeležila mariborskega šahovskega turnirja, ki bo za časa letošnjega mariborskega tedna v avgustu, tudi svetovna šahovska mojstrinja miss Vera Menšikova. Po rodu je Rusinja, njena mati je Čehinja. Živi sedaj stalno v Londonu ter se je udeležila že več mednarodnih turnirjev.

□ Smrt kosi. V Trstenjakovi ulici 4 je večeraj umrl v najlepši možni dobi 48 let vlakovodja Simon Tihec. Naj počiva v miru!

□ Na morje! Te dni se bo vršila seja otroške počitniške komisije. Izbrali bodo otroke, ki jih pošlje mestna občina na morje v počitniško kolonijo Rdečega križa. Deca odpotuje na morje 2. julija. Na stroške mestne občine gre 35 otrok.

□ Stanovanj primanjkuje. Velikih in dragih ne, pač pa takih za revne ljudi. Na mestni občini imajo že delj časa dan za dnem naval prosilcev za mala in cenena stanovanja v zasilnih stanovanjskih hišah, ki jih seveda nimajo na razpolago. Poleg tega se zopet množi število takih, ki se radi deložacije stiskajo pod raznimi pristreški, v kletih in hlevih. Ti moledujejo za vagone in za sprejem v barake.

□ Plemenit dar. Mesto venca na grob gospe Amalije Urbanove je daroval glavni zavarovalniški zastopnik g. Ivan Klemsche tukajšnji gasilski četi znesek 100 Din.

□ Najnevarnejše še pride. Popravila glavne vodovodne cevi preko mostu so se končala z rekordno naglico ter si je izdal s tem gradbeni urad pod vodstvom novega ravnatelja gradbenega svetnika ing. Barana najlepše izpričevalo. Tudi policija se je izkazala, ki je s štirimi stražniki skrbela, da ni promet nikjer zastal. Sedaj pa se prične najnevarnejši del popravil na cevi v onem delu, ki je speljan med obema glavnima obokoma nad Dravo. Cevi so izpeljane med železno mostno konstrukcijo čisto prostoviseče ter jih je mogoče pregledati samo na ta način, da se poda vodovodni mojster v jahajočem položaju v vrtočlavi višini po cevi od enega oboka na drugega.

Kopališče

Piešťany

v dolini Vaga CSR. 2194 ur solnenja zelo podpira uspeh blatnih kopeli proti reumi, protinu, iškiasu. Natančneje Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Socijalne slike

Obed ubogih

Velik kotel juhe neseva s tovarišem preko dolgega hodnika v okrepčevalnico za uboge. Sece nama bije močnejše, z vsakim korakom sva bolj razburjena od samega pričakovanja. Danes sva namreč midva, moj prijatelj in jaz, dočlenca, da prikrat razdeliva juho med uboge našega kraja.

Pred vrati sva postavila kotel na tla in sva pohitela hitro nazaj po košaro s hruhom. Pogledam na uro. Pol ure čez poldan. Skrajni čas je že.

Odprem vrata. Nenavaden prizor. V ne preveč velikem prostoru čaka okrog 30—40 ubogih na svojo juho.

S hitrim pogledom pregledam prostor. Govorjenje odraslih in kričanje otrok potihne in preide v šepetanje.

Ob stenah pri nepogrnjenih mizah sede stisnjeno možje in žene. Otroci stojijo nerodno naokrog. Nekateri so se pravkar nekoliko spoprijeli in so se naenkrat radovedno ozrli in naju.

Postavila sva kruh in juho na stol. Vsi se dvigajo k molitvi.

Otroci so se v gostem krogu stisnili okrog naju ter so z jasnimi glasovi začeli »očenaš«. Z jasnimi zvoki so se družili čudno temni glasovi mož. Zdalj pride najzanimivejši.

Po molitvi so se mali še tesneje stisnili k nama. Vsak nama drži pred obraz svoj lonček ali svojo skledico, kar že ima. Vsak hoče biti prvi.

Ubogi otroci so se mi najbolj smilili. Marsikateremu sem bral gorje že kar z obraza. Zlasti še, če so gledali vame s svojimi velikimi prosečimi očmi. Bog gleda v njih in ve, kdaj in zakaj in kje jih je poslal na svet. Ko so prijeli svoj del, so se zahvalili s srčnim »Bog povrni! Posedli so

□ Drevored mora ostati. Že v eni izmed občinskih sej je zahteval nekdo, da se mora posekati kostanjev drevored v Strossmajerjevi ulici ter je utemeljeval to zahtevo s prometnimi potrebami. Kakor doznavamo, se peča tudi gradbeni urad resno z načrtom, da se ena vrsta kostanjev, in sicer tista poleg vozne ceste, podre. Ta načrt bo gotovo naletel na najodločnejši odpor meščanov, ker je Strossmajerjev drevored sedaj še edini, ki res zasluži to ime, ko je vsem drugim že zapela sekira. Kostanji tukaj ne ovirajo stanovalcev sosednjih hiš, niso pa tudi nobena ovira prometa, ker je cesta dovolj široka za ta promet, ki se sedaj po njej vrši. In v doglednem času tudi ne bo tukaj močnejšega prometa. Mesarjem, ki so jih preselili s stojnicami v ta drevored, se je med drugimi ugodnostmi predočevala zlasti važnost sence, ki jo delajo kostanji. Sedaj bi jim pa kar naenkrat senco vzeht! Pustimo drevored, ki ni nikomur v

Ljubljanske vesti:

Pred podražitvijo mesa?

Mesarski mojstri v Ljubljani zadnji mesec zelo tožijo, da je razlika med nakupno ceno živine in med prodajno ceno mesa zelo majhna. Tako, da komaj še krijejo režijske stroške, na kakšen dobiček pa ni misliti. V koliko so kalkulacije mesarjev točne, zaenkrat ne preiskujemo, vendar imajo mesarji nekoliko prav. Cena goveji živini se je zadnji čas res nekoliko dvignila, kar se dogaja pač vsako pomlad in poletje, pa tudi cena prešičev se počasi dviga, med tem, ko se cene mesu vedno enake. Mesarji zatrjujejo, da so lani ob istem času bile cene živine nižje, kakor letos, cene mesu pa celo nekoliko višje, tako, da je v primeri z lanskimi cenami razlika skoraj dva dinarja pri kilogramu. Mesarji bi se že davno dvignili cene, — toda nihče si ne upa prvi začeti. Konkurenca med mesarskimi mojstri je v Ljubljani namreč že tako huda in ostra, da bi mesarji zelo težko dosegli med seboj enoten nastop, to je, da bi vsi dvignili cene ter tako prišli do zaželenega dobička.

Pa še nekaj je, kar brani mesarjem dvig cen. Kupna moč ljubljanskega konzumenta je

namreč že tako padla, da ne bi prenesla nobene dviga cen v nadrobni prodaji. Vedne redkeje plač, splošna obubošanost, pomanjkanje zaslužka pri obrtnikih in trgovcih, brezposelnost širokih plasti, vse to onemogoča podražitev mesa, ki je res še med najcenejšimi ljudskimi živili, saj ima od četrte kile govejega mesa in nekaj kosti navadno srednje velika družina celo kosilo. Ako pa se podraži še meso, potem more zaiti mnogo družin v pravo stradanje.

Mesarji tudi tožijo čez veliko obdavčitev, ki jim otežuje življenje. Najbolj jih žuli prometni davek, ki ga je treba plačevati sproti od žive živine. Seveda prevale ta davek na konzumenta, sicer bi meso bilo še ceneje, kakor je.

Zaradi dviga cen živi živini in hude obdavčitve je med mesarji res nastalo rahlo gibanje, da bi dvignili cene mesu. Kakšnega resnega izgleda pa ta akcija nima, saj bi mesarjem bolj škodovala, kakor koristila, ker bi pač ljudje še manj kupovali, kakor kupujejo. Mesarji si bodo morali zadevo temeljito premisliti.

diplome in jih zaobljubil ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc.

□ Okrasitev oken in balkonov s cveticami je letos pri nekaterih hišah v mestu in predmestjih nekoliko zgihnla. Marsikje so namreč ta okna in balkoni, ki so bili lansko leto polni cvetja in zelenja, letos — prazni. Da stanejo rože denar, je gotovo; kakor vse kaže, je pa deloma tudi pri tej gospodarski »rubriki« posegla vmes — kriza. Kakor čujemo, je tej praznoti pri nekaterih hišah vzrok tudi ta, ker so nekateri gospodarji celo — prepovedali strankam postavljanje in zalivanje rož na okna, češ, da se s tem »zamaka zid«. Da je zaradi takih ukrepov prizadeta tudi zunanja oplešava mesta, je samo po sebi umljivo.

□ Obokanje Ljubljanične struge in premestitev živilskega trga. Dodatno k notici »Načrti za novi ljubljanski rolov« v četrtkovni številki našega lista se nam poroča, da je bila v načrtu takrat tudi premestitev živilskega trga z Vodnikovega trga na Sv. Petra nasip ter obokanje Ljubljanične struge od franciškanovskega mostu nizdol in bi ta obok služil za del omenjenega trga. Solški drevored pa bi se, kolikor bi delal preureditvi napotje, odstranil. Vse to in ono bi se bilo dalo pred vojno z razmeroma malimi stroški izvršiti. Pri sedanjih zadolžitvi 150 milijonov in več pa si občina ni v stanu ne novega magistrata za 25—30 milijonov graditi, niti luksusa za podaljšanje kake ulice itd

privoščiti. In tako se bo star greh slabega občinskega gospodarstva od leta do leta bolj maščeval!

□ Cestna dela. Bleiweisova cesta je že toliko pripravljena za asfaltiranje, da morejo vsak čas pričeti topiti asfalt in ga vlivati na betonsko podlago, ki je dovršena. Najtežje delo pri tej cesti je bila naprava betonske podlage, ki je zahtevala veliko časa. Vlivanje in polaganje asfalta pa trajalo mnogo manj časa. V zvezi z izvedbo novih napeljav na Bleiweisovi cesti so pričeli preurejati tudi napeljave v vzporedni Levstikovici ulici. — Vilharjeva cesta je tudi vsa razkopana ter delavci na njej marljivo delajo. Ko bo ta cesta dovršena, bo ena najlepših in najširših ljubljanskih cest. — Pri Jugoslovanski tiskarni preurejajo stopnice, ki vodijo s Kopitarjeve ulice na Poljanski nasip. Te stopnice so bile zadnje čase že zrahljane, sedaj pa jih bodo temeljito popravili.

□ »Peglezen« dozidan. Večeraj so pričeli odstranjevati zidarski oder pri novi stavbi na Pegleznu, to je med Poljansko cesto in Kapiteljsko ulico. Nova stavba napravlja v svoji belini prav prijeten vtis. Stavba, ki je last ge. Prelovškove, žene gradbenega direktorja, ima v pritličju lepe lokale, ki so, kakor čujemo, že vsi odani, zgoraj pa lepa stanovanja. Na njej še opravljajo razna profesionalna dela, medtem, ko so gradbena že dokončana. Stavba je odlično dogradila ljubljanska gradbena družba. Podoben ugoden vtis napravlja tudi dve kanoniški hiši, katerim so prenovili fasado, tako, da se sedaj bleščita v sveži belini. Prenovili bodo tudi fasado drugim kanoniškim hišam. Obnovitvena dela opravlja tvrdka Tönnies.

□ Zatvornica na Ljubljani zaprta. Zaradi nastopa lepega vremena je dala terenska sekcija sedaj zopet zapreti zatvornico na Ljubljani. Voda v zaprtem delu struge se je skoraj povsem otekla, tako, da bodo mogli danes zopet nadaljevati z izkopavanjem in odvažanjem blata in gramoza. Pričeli so že tudi popravljati jez nad čevljarškim mostom. Kakor kaže, je sedaj nastopilo trajno lepo vreme in upa terenska sekcija, da bo mogla že do srede julija dokončati dela.

□ Če ni — denarja! Zadnji čas se je v neposredni bližini mesta zgradilo več pritličnih ozir. enonadstropnih eno- in dvostanovanjskih hišic in vil, ki so pa še zdaj neometane in neočistene na znotraj. Ljudje pa vendar že stanujejo v nekaterih. Ometati jih lastniki le ne morejo dati, ker nimajo za zidarska dela — denarja.

□ Ponesrečenci in poškodovanci. Poleg nesreče, o kateri je poročal »Ponedeljski Slovenec«, so se v nedeljo in večeraj pripetile še naslednje nesreče, katerih žrtve se zdravijo v ljubljanski bolnišnici: Jože Strekelj, 54-letni pepelar drž. železnice z Viča 100, je večeraj jutraj imel opravka pri lokomotivi v železniški kurilnici. Pri tem mu je para iz lokomotive močno opekla levo roko. — Pri delu si je večeraj odsekale palec leve roke 30-letni mesarski pomočnik Ivan Tušek, stanujoč v Delavskem azilu in zaposlen v mesnici železniške nabavljalne zadruge. Ponoči je reševalni avto prepeljal iz Most v bolnišnico 24-letnega pomožnega tiskarskega delavca Srečka Strbana, stanujočega v Pokopališki ulici 4. Tega je nekdo okrog polnoči napadel in ga z nožem resno ranil na glavi in po rokah.

□ Se že kopljejo. Kopalci letos doslej niso imeli srečnega vremena, saj je neprestano lilo, povrhu tega pa sta bili Sava in Ljubljana narastli in polni blatne vode. Sedaj se je blatna voda otekla, že v nedeljo, še bolj pa večeraj, je zavladalo lepo vreme. Obrežja Ljubljanične in tudi Save so na mah oživila in to tem bolj, ker je pouk na šolah že končan. Na Spici se jih je večeraj solnčilo že vse polno, prav tako drugje. Najbolj korajžni so se upali celo v vodo, toda ta je bila zelo mrzla, razlika med temperaturo zraka in temperaturo vode pa pravo občutna.

□ Košnja gre h koncu. Zadnje deževje je precej zavleklo košnjo v okolici Ljubljane. Tisti kmetje in posestniki, ki so odložili košnjo, so sedaj srečni, ker nalagajo polne voze lepo dišečega sena na težke voze. Posebno Posavci, ki imajo na Barju velike travnike, vozijo sedaj noč in dan skozi mesto senene voze. Iz bojazni, da ne pride zopet do kake nevihte, so vsi delali tudi v nedeljo. Režeči pa so oni kmetje, ki so pokosili tik pred nevihtami. Voda jim je na Barju odplovila mnogo krme in tista, ki je pokosena še ostala na travnikih, je med dežjem izgubila vsako redilno vrednost ter jo bodo sedaj, ko se je posušila, mogli kmetje uporabiti kvečjemu za steljo.

Gadja nadloga

Krmelj, 16. junija.

Te dni je šla v gozd Črnomlake nabirat borovnice Marija Pirc. Med nabiranjem pa jo je pičil gad v desno roko. Nič hudega sluteč je šla domov, kjer pa ji je postala roka vsa marogasta. Šla je k zdravniku v Mokronog, pa je bilo že skoro prepozno in bo težko ostala pri življenju. Gad je pičil tudi Minko Brasinov iz Krmelja, ki je pravčasno dobila zdravniško pomoč. Letos je pri nas izredno veliko gadov, ki so pičili že več ljudi.

Kamnik

Klerikalnega zmaja je zopet zajahalo »Jutro« in postrašilo z njim svoje potrpežljive bralce v notici o shodu poslanca g. Hodjere v Stranjah pri Kamniku. »Jutrova« jeza izvira predvsem iz dogodka s tajnikom cesnega odbora g. Jankom Humarjem, ki je z medklici skušal motiti govornika, pa je, kakor poroča ljubljanski tednik »Edinost«, »dobil najprej krepak odgovor od g. poslanca, drugi odgovor pa od tridih rok zavednih zborovalcev, ki so ga kanalu izrinili iz zborovališča«. V tem, da se je na shodu nabralo izredno mnogo ljudi, je »Jutro« takoj zavohalo klerikalnega zmaja in zopet serviralo svojim bralcem, ki bi včasih radi čuli kaj novega, stalno in udomačeno frazo, da so »klerikalni voditelji dirigirali na shod svoje ljudi«. Te ugotovitve ne manjka v nobenem poročilu o kakem shodu, ki »Jutrus« ni povsod, seveda z ugotovitvijo, da je vse v »Jutrovem« taboru. Tega pa kajpak tudi najbolj naiven bralec več ne verjame. Mi ne moremo pomagati, če ni vse tako, kakor bi si »Jutro« želelo.

Usoda korporacijskih pašnikov. Kr. banska uprava je te dni dostavila vsem zainteresiranim odlok o ugotovitvi agrarnih objektov na posestvu meščanske korporacije v Kamniku. Na temelju čl. 46 in 49 zakona o likvidaciji agrarne reforme navaja odlok razlastitev pašnikov, katere že uživajo agrarni interesi. To so predvsem planine Mokrica, Košutina, Dol. Rsenik, Konjščica in Sedlo v skupnem obsegu 823 ha, katere ima zdaj v zakupu Pašna zadruga v Stranjah. Ta odlok bo postal pravomočen šele po odobritvi kmetijskega ministrstva. Kakor pa čujemo, bosta proti odloku vložena dva ugovora: prvi s strani agrarnih interesentov, ki navajajo, da jim je bilo priznana manj sveta, kakor pa jim po zakonu pripada, drugi pa s strani korporacije, ki je kot agrarna skupina kamniških posestnikov tudi agrarni interesent za svoje pašnike. V javnosti vlada veliko zanimanje za rešitev tega vprašanja.

tu in tam po kotih in pojedli svoj »obed ubogih« z velikim tekoni.

Možje in žene pa so se po prejšnji navadi postavili v vrsto in godrnjaje čakali, da so prišli do svoje merice. Odrasli so večinoma že dokaj topi in hladni. V malokaterem si je žarek upanja in veselja. Pa še ta polagoma ugaša.

Nekateri sprejemajo darovano jed, kakor da je to samoposebi umevno; potem pa sedejo na svoje mesto in použijejo svoj del. Drugi so nekoliko zabavnejši, a njih pogovori niso prav najboljše vrste.

»To je klavno življenje!« se oglašja eden izmed potrtih: »Nič nimaš dela; ves ljubi božji dan samo lenariš.«

»Človek, kaj pač imaš lepšega!« se mu je drug veselo odzval: »Nič ne delaš in vendar ješ!«

Ko sem svoj ljubi posel opravil, sem bil globoko prevzet. Ta stiska in to gorje! Redkokdaj — prav za prav nikoli — nisem kaj vedel o tem. Takih ljudi ne smemo prepustiti njih usodi. Ne! Pomagati jim hočemo, kolikor je mogoče pri naših skromnih sredstvih.

M. K. Mariacshein (U. »Fahne« 1934).

Prošnja pesem delavcev

Brez vere človeška družba obstati ne more. Ako ljudje ne bodo verovali v krščanstvo, bodo pa verovali v boljševizem. Tudi boljševizem je naposled vera in sicer noma vera v novo ureditev človeške družbe. Boljševizem je svetovni nazor, ki ga more premagati samo preizkušeno večnomlad krščanstvo, kakor ga nam je v njegovih nezmotljivih socialnih načelih razvila Pija XI. okrožnica »Quadragesimo anno«. To je programatična ugotovitev tega, kar more in mora danes prispevati Cerkev k prenovi in obnovi človeške družbe. Niso pa to nova, marveč le z novim poudarkom podana

načela, kakor jih je v duhovnih osnovah raztolmačil in povzel že veliki Akvinec kot katoliško socialno misel za vse čase. Prav za prav so socialni principi sv. Tomaža Akvinca tista lestva, ki vodi v Leonovo-Pijevo stavbo krščanskega socializma. Morebiti ne bo odveč, če povemo, da je Leon XIII. temeljne misli za mir in red v družbi in državi na pesniški način čudovito lepo izrazil v treh slovesnih himnah, ki jih je zložil za praznik Svete Družine. Po tem zgledu in v tem duhu je nastala tudi pričujoča »Prošnja pesem delavstva«, ki jo priobčujemo na mnogostransko željo iz vrst našega krščanskega delavstva.

Pomočnica vseh kristjanov.

Tolažnica žalostnih,

spomini zadnjih se zemljanov:

delavcev! in varuj jih!

Zmučeno je naše lice,

trudne naše so roke;

gladni, žejni smo pravice.

Ti uteši nam srce!

Naj te gane, Mati mila,

naše družbe zdih in jok;

sama si svoj kruh služila;

z delom svojih skrbnih rok.

Spomni se, Devica verna:

Delavec je ženin tvoj;

čas in slast mu je stolerna,

delo zate in s teboj!

Z nami bodi, Mati zlata!

Delavec je bil tvoj Sin;

daj, odprj nam sreče vrata,

vzemi kelih bolečin!

Vsa Družina Nazareška

delavski je bila rod.

Zdrava, dekla ti nebeska!

Hvaljen, Jezus, naš Gospod!

Eifelov stolp bo pozabljen**2000 metrov visok stolp**

Kakor znano, nameravajo prirediti Francozi v letu 1937 svetovno razstavo v Parizu. Za to pri-liko kanijo zgraditi ogromen stolp, ki bo segal v višino 2000 m in ki bo za celih 1700 m prekosil dosedanje svetovno čudo, Eiffelov stolp. (Eiffelov stolp je bil prav tako zgrajen za svetovno razstavo v Parizu in sicer leta 1889.)

Misel za tak kolos je že stara nekaj let. Inženjer Losier in dražnji oradbenik Faure-Dujant sta napravila načrt za ta stolp, ki bi bil visok 2000 m, a zunanja oblika naj bi bila v podobi treh odprtih dežnikov, postavljenih drug nad drugim.

Oba gradbenika povdarjata velik pomen stolpa zlasti v primeru vojske; ob zračnem napadu bi se namreč mogli spustiti z najvišje platforme lovski aeroplani, pa bi s tem mnogo prihranili na času. (Tak aeroplan potrebuje mnogo časa, da se dvigne v višino 2000 m.) Baza stolpa bo imela širino premera 220 m, a najnižja platforma bo široka 200 m. Na najvišjo platformo bo vodila cesta, dolga 12 km, po kateri bodo mogli voziti celo avtomobili. Mimo vsega drugega bo ta stolp poraben tudi za znanstvene namene.

Na počitnicah. V Ameriki, ki je domovina raznih tehničnih iznajdb, so si omislili avtomobil, v katerega morejo spraviti vse potrebščine za počitniška letovanja. Tako bodo poslej nepotrebni razni kovčegi in nahrbtniki, šotori in ostali rekviziti taborenj. Izletniki se usedejo v voz in se odpeljejo z njim v določeno letovišče, kjer prežive poceni in udobno svoj dopust

Kam dovede koristolovstvo

Moskovska »Pravda« poroča, da je sklical vodja mladinske državne založbe N. Semaško pisatelje in jim priporočil, da bi pisali samo pametne knjige. »Otroci prav tako ne marajo neumnosti kakor odrasli.« Tovariš Semaško je navedel zanimive primere »pridnosti, ki je večja od pameti«. Takšno neumnost vsebujejo pripombe k mladinski izdaji Puškinove »Kapitanove hčerke«. Tu stoji na pr., da se proletarski otrok ne sme navduševati za carico Katarino, temveč za Pugačova. Ta bi bil tudi lahko zmagal, »a žalibog je zapečatilo njegovo usodo pomanjkanje socialistične orientacije v duhu edino pravih Marksovih nauk«. Pugačova so obglavili v Moskvi leta 1775. Kje je bil takrat še Marks!...

★

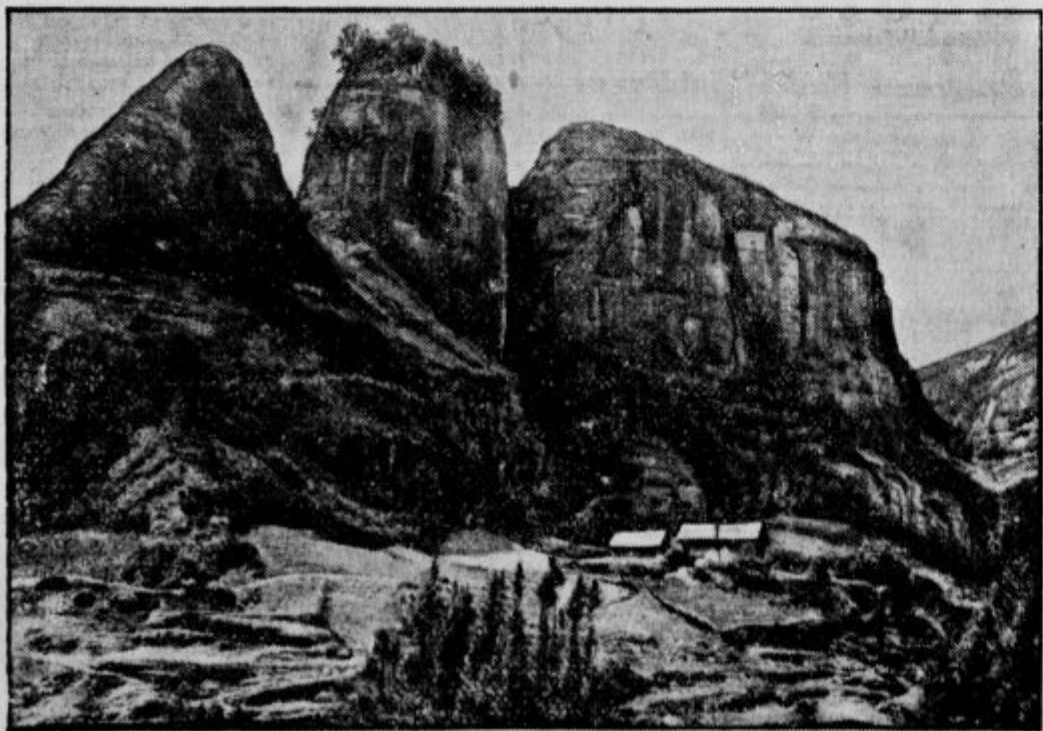
Brazilski gobavci

V Rio de Janeiro je dospel sir Štefan Barnet, pooblaščenec Zveze narodov, z nalogo, da ustanovi Mednarodni zavod za raziskovanje in zdravljenje gobavosti. Brazilija šteje zdaj nad 25 tisoč gobavcev, a vse njeno prebivalstvo znaša 14 milijonov. To je največji poznan odstotek žrtev grozne bolezni. Samo do 1200 bolnikov se nahaja v posebnih zdraviliščih. Vsi ostali živijo med zdravimi prebivalci. Barnet je izročil vladi spomenico za pobijanje bolezni in bo Brazilija takoj pričela izvajati po Zvezi narodov priporočene odredbe.

Če se prerokovanje izpolni, nas čakajo huda leta

Neki ameriški pomorski zdravnik, ki se že več let bavi z meteorologijo, je nedavno objavil rezultate svojih raziskovanj o vplivu solnčnih peg na vremenske spremembe na zemlji. Sicer je že mnogo učenjakov trdilo o velikih vplivih peg na deževna leta, ta ameriški zdravnik pa je celo odkril cikel 11 let, v katerih se bosta izmenjavali suša in izredno močno deževje. Pravi, da se zdaj nahajamo na neki obratnici, in sicer na točki, po kateri prehajamo v dobo obilnega deževja. Vrhunec bo doseglo to obilno deževje v času od 1936—1938. leta. To prerokovanje je vzbudilo v Ameriki, zlasti med farmerji, veliko razburjenje. Sicer so

nekateri učenjaki gledali v te trditve z nezaupanjem, toda pred nedavnim so neki pojavi potrdili to domnevo. Pojavili so se namreč celi stolpi prahu in sicer zelo visoko v zraku, o katerih pa so določili, da izhajajo od pojačanih peg na soncu. V zvezi s tem je vredno omeniti, da je v prirodni znanosti že postavljena hipoteza o mesečevih vplivih na nekatere prirodne pojave. Tako je med drugim ugotovljeno, da se potresne katastrofe ujemajo z nekaterimi spremembami na mesecu, katere se redno javljajo pred prirodnimi spremembami na zemlji.

Vremenska katastrofa na Kitajskem. V provinci Hupej se je utrgal oblak, ulile so se velike množine voda in pokrile nad 100 vasi. Prebivalci so prisiljeni bežati v hribe. Utoplencev je bilo okoli pet sto

Švicarski misijonski letalec Marti se je ponesrečil

Novo letalo za misijon v Gariepu v južni Afriki, ki je dne 6. junija napravilo prvo poskušno vožnjo, je pri mestu East London strmoglavilo na tla. Pilot Hans Marti in dva uradnika letališča v East Londonu so mrtva.

To je bila vsebina kratke brzojavke, ki jo je agencija Fides v Rimu o tem žalostnem dogodku sporočila. Letalo, ki je lahko vzelo na pet potnikov, je bilo dar nemških katoličanov in namenjeno gori omenjenemu misijonu, ki ima že eno manjše letalo kot dar švicarskih katoličanov. S ten je napravil letalec Marti v prejšnjem letu več kakor sto popolnoma uspešnih poletov v najrazličnejše smeri, v velike razdalje do Johannesburga in do Kapskega mesta. M. Manš Marti je bil doma v Švici dobro poznan kot pilot. S prvim letalom je bil poslan za eno leto v južno Afriko, kjer je sčasoma kazal vedno večje zanimanje za misijone. Vrnil se je v Evropo, kjer je po več mesečnih naporih pridobil za svoj misijon še eno letalo. Na drugem potovanju v južno Afriko ga je spremljal tudi njegova žena, ki se je tudi posvetila delu v misijonih.

★

Račun

»Natakar, vi ste prišteli računu tudi datum.«
»Da, čas je zlato, a zlato je denar...«

Madžari hočejo zase slavne može**Čigav je Alfred Nobel?**

Kakor se Madžari zavzemajo za sleherno svetovno ime, katero bi si radi prisvojili, tako so časopisi zadnjih časov naskočili velikega Šveda Alfreda Nobela, ustanovitelja svetovno največje književne nagrade, da bi ga pomadjarili. Zadnje dni je prinesel madjarski list »Függetlenség« senzacionalno vest, da živita dve potomkinji Nobelovi v slovaški vasi Lippotvaru. Oče teh dveh žena je umrl pred 30 leti in bil baje bratranec Alfreda Nobela. Potrdila za madjarsko pokolenje Nobelovo išče inenovani list na podlagi sledečih dejstev. Praded Alfreda Nobela se je v začetku preteklega stoletja preselil na Švedsko. Oče teh dveh lippot-

varskih sirot se je imenoval Karel Nobel. Njegovo sliko hranita njegovi hčeri še danes pri sebi in, kakor piše list, se da dognati neka podobnost s slavni Norvežanom. Ti dve ženi, ki se imenujeta Katarina in Jana, imata menda svoje sorodnike tudi v Ameriki, katerih se je spomnil v svoji oporoki Alfred Nobel.

Iz teh podatkov iščejo Madžari vezi z Alfredom Nobelom, kar pa je seveda gola hipoteza ali izmišljotina. Zakaj čudno bi bilo, da bi se Madžari šele po tolikih desetletjih spomnili narodnega sorodstvar s tem velikim možem.

Mussolini in Hitler v palači Pisani v Benetkah. Kakor znano, se je Hitler pripeljal v letalu v Benetke, kjer ga je sprejel Mussolini z množico fašistične milice

Bela kuga ugonobila celo vas

Ne samo madjarski, marveč tudi ves ostali evropski tisk se je zadnje dni na široko bavil z izumrtjem celotne madjarske vasi Hidaša v bližini Sekearda. Tu so do nedavna stanovale same domače družine, radi vedno manjših prirastkov rojstev pa so vse družine, druga za drugo izumrle. Te družine so bile po veroizpovedi evangelijske. Splošno se misli, da je bilo vzrok temu strašnemu izumiranju popolno pomanjkanje verske vzgoje. Od teh družin, ki so se držale Malthusovega evangelija »dveh otrok«, je prešla epidemija maloštevilnih otrok tudi na sosedne katoliške vasi, katere bodo — če bo šlo tako naprej — slej ko prej sledile evangelijski. Danes je vas Hidaš izpopolnjena, in sicer do poslednje hiše — z nemškimi naseljenci. Narodna kri se radi svoje prenašalne narodne zavesti umika tuji. Tudi »narodnjaki« drugih narodov (vzemimo v to tudi slovenskega) so toliko narodni, da se branijo otrok. Jim je beseda narodnost pač samo v ustih, srce pa za njo ne ve...

Stroj premaga človeka

Neka newyorška trdka prodaja avtomat za pregledovanje izvoznih jajc. Novi izum »loni« na dovoznosti fotoelektrične stanice (tako zvanega »električnega očesa«) napram jakosti razsvetljave. Aparat v obliki priljubljenega »robot« pobira z »rokoc« jajca drugo za drugim iz košare ali zaboja ter jih dviga v višino svojega »očesa«. Odbira potem v posebno košaro slaba jajca z znižano prozornostjo, ki ne odgovarja zahtevam za izvozno blago. Pri prvem javnem predvajanju novega »robot« je prišlo do zanimive tekme med avtomatom in človekom. Eno in isto pošiljatev z več sto jajci sta pregledala najprej »robot« in potem strokovnjak kokošar. Izkazalo se je, da je »robot« manj strog kakor človek. Sprejel je sedem jajc, ki jih je odklonil človek. Nato so šla jajca v preiskavo, ki je dala prav »robotu«. Sedem jajc, ki jih je kokošar odklonil, so bila popolnoma sveža in primerna za izvoz.

Razen Rusije...

Po priznanju Sovjetske Rusije od strani Českoslovaške je nastalo tudi vprašanje podeljevanja potnih listov za Sovjetsko Rusijo. Doslej so českoslovaški potni listi nosili označbo: »Veljaven za vse evropske države, razen Rusije.« Ta opomba bo seveda poslej odpadla.

Kaj je molekula

»Torej, gospodje, vsi vemo, kaj je molekula.«
»Oprostite, gospod profesor, gotovo nas večina ve, vendar bi bilo prav, da razložite vsaj onim, ki še niso bili tam...«

Na plesu

»Gospodična, kadar plešem, se mi zdi, ko da se vrtim na cefirnih oblakih.«
»Motite se gospod, to so moji čevlji.«

Študentje — pestunje. Kakor v vseh državah, tako je zajela gospodarska kriza tudi Ameriko. Tisoči diplomirani študenti zamažajo čakajo na službe. Seveda so morali radi tega nekateri brezposelni mladi razumniki seči tudi po takih poklicih, ki jim najmanj odgovarjajo. Tako poznamo ponekod natakraje, potnike, da celo cestne pometalce, ki bi morali zasesti pač odličnejša mesta. Najbolj zanimiv poklic pa so si izbrali ameriški študentje, ki so stopili pri nekaterih družinah v službo pestunjev. Slika nam kaže igro otroka s študentom

KULTURNI OBZORNIK

Knjige mladinske Matice

Ze sedmo leto izdaja Mladinska Matica prav skrbno, živo urejevanje in mladini odgovarjajoče zbirke knjig. Za letos smo pravkar prejeli štiri knjige: Kresnice, Kapljice, Tovarisa in Potovanje skozi čas.

»Kresnice« so letos sestavili (vsebinsko in slikovno) učenke in učenki, ki so pokazali neposredno svoje razgibano življenje. Resnično je zanimivo, kakor beremo v uvodu, da si sodobna mladina ne pripoveduje več pravljic, marveč si išče poti v resnično življenje. Toda »na to življenje gleda mladina po svoje. Svojem in senčnim poglavjem življenja ne išče vzroka in se jini ne bliža z razumom in srdom odraslega. Oklene se jih z neznostjo svoje duše in z mehko svojo srca zaradi dobrega, ki mora končno zmagati. Pravljica je izginila, toda njeno globoko misel je ostala. Z vsa svojo vero v resnično dobro in pravično se je vselila v življenje, da ostane očitna njemu, ki je že otrok po srcu in duši.« »Kresnice« kažejo tisočera zanimanja sodobne mladine, neko zrelost opazovanja, razmišljanja, sodb, zato je bodo rabile marsikateremu pedagogu v pouk prave otroške duše.

»Kapljice«. Besedilo priredila Anica Černejeva, ilustriral Edo Derzaj. »Kapljice« so slikana pravljica; označena je pot morskih kapljic (ki so v pravljici kapljada posebej) iz »morce morja« v oblake in od tod nazaj na zemljo ter dalje skozi pečine in predore v studence, potok, reko in končno v morje. Kakor slikanice, tako je tudi besedilo polno otroškega duha; skozi celo knjžico se pretaka življenje, otroška domišljija se stopnjuje ob sleherni strani. Ze lanska podobna knjžica istih dveh avtorjev je bila sprejeta med otroki s pravim razumevanjem, nedvomno bo tudi ta našla lepega odnosa.

»Tovarisa«. Povest za mladino; ilustriral Ksenija Prunkova. »Kakor se vživlja Bevk v dušo odraslega človeka, tako mu je uspešno v »Tovarisa« pronikniti v notranjo rasti, razvezanost, skrb, veselja in bridkost mladih src. Dva solska tovarisa, dober in zeli, se družita in notranje razdirata ozir, gradita. Povest ni dolgozeva, ni papirnata, marveč polna življenjskega soka, tragike, nepriljubljenih vzgojnih momentov. Povest siromasnih mestnih otrok, ki se kakor »Ptiki brez gnezda« po svoje vzgajajo. — Končno je izdala MM se »Potovanje skozi čas«, napisal Edo Kardač. Avtor vodi mladega brava v gospodarsko zgodovino, in sicer iz prvih gospodarskih oblik (zbiralo gospodarstvo) do svobodne industrializacije in tehnizacije vsega gospodarskega življenja.

Poleg teh knjig smo prejeli 5. letnik »Našega roda«, ki ga je uredil Jos. Ribičič. »Naš rod«, ki ga izdaja kot mesečnik MM, je prav živahno urejevan in ima poudarek zlasti na motivih iz domovine neodrešenih bratov.

Trubadur in gostovanje

V repriži nanovo postavljene Verdijeve opere »Trubadur« je v glavni vlogi nastopil že znani gost, tenorist dr. Adrian. O njegovih pevskih sposobnostih je bilo na tem mestu že pisano. Ob priliki omenjenega nastopa je pevec s svojim podajanjem vzbudil mnogo privlačnih občutkov. Svojem petju je vbi veliko izražal in oduševljenosti. V se belkanističen oblikovanju pevskih arij se dobro znajdeva, do lepšega estetskega učinka pa bi mu mnogo pripomoglo bolj tekoče izenačenje melodij, ki sedaj še utrpeljo na svoji lepoti vsled lomljenja v sunkovitih vzponih. — V igri je to pot še podlegla sabloni, a kaže, da bi po svoji iskrenosti v doslednejši režijski izdelanosti mogel ustvarjati prepričevalnejše like. Poudarjam pa jasnost njegove slovenske izgovarjave, ki je pri nas že sicer, kaj se le pri gostu redkost.

Primadona zagrebškega gledališča, ki je stala gost v tej predstavi, se je tudi sedaj odlikovala v svojem pevskem podajanju, pa tudi v igri je bila mestoma iskrena, kar je z vti pristinjejšega doživljanja učinek njenega podajanja stopnjevalo.

V vlogi Arucene je ob tej priliki nastopila ga. Kogejeva. Dosegla je sorazmerno prav lep uspeh. Vsebinsko svoje vloge se je skušala prav podrediti in je ustvarila, čeprav ne v potankih globinah, vendar v splošnem dosti skladno doživljen polav. V pevski smeri je njen glas lepe vrednosti, a mu stavi znatno oviro k doseganju pravega pevškega oblikovanja nepopolna dihalna tehnika, ki morda preko malce astmatičnih zaprek ne stoni popolno v preponi. Z odpravo te zapreke bi utegnilo njeno pevsko oblikovanje znatno pridobiti.

Končno bi omenil še, da je bil gosp. Janko to pot v estetskem pevskem oblikovanju na lepsi višini, dasiravno je morda radi tega na uspehu pri povprečnem občinstvu malce zaostal, kar pa povzroča le ne še prav izdelan okus te vrste poslušalstva, ki kaj rada podlega predvsem prebojni sili pevškega zvoka.

Produkcija Glasbene Matice

Glasbena Matica je v preteklih dneh že v tretje manifestirala sadove svojega letošnjega dela na glasbenem vzgojnem polju. Natopilo je šest učencev klavirja na različnih stopnjah sposobnosti in izdelanosti, en čelist in en pevec, vsi iz posameznih sol gospe Svaigjarjeve, Sesečkove, Verbičeve ter gg. Berana in ravnatelj Huda. Uspehi so kar lepi, čeprav so do polne prave izdelanosti še zelo stiski bregovi. Omenil pa bi ob tej priliki, da bi bilo tudi v klavirskem vzgojanju (kot v ostalih strokah) prav vlagati več pozornosti na domačo produkcijo. Saj je vendar obsežna tvarina glasbenih tvorb že v »Novih akordih«, ki bi se nedvomno mogla s pridom uporabiti še zlasti pri vzgoji, kjer je pač nujno informirati naraščaj vsaj o tem, kar imamo in v čemer je vendarle marsikakšno zlaoto zrna.

V drugem delu produkcije pa smo čuli izvedbo šestih skladb mladinskega zbora, ki ga vodi prof. Šonc. Ta izvedba je dokazala marsikaj truda in lepih uspehov. Zdi se pa, da je glasovna vrednost tega številnega zbora (circa 70 pevčkov) precej neizbrana, kar daje celoti svojstvo nepoznosti in mestoma nečistosti. Zato menim, da bi ta ansambl mnogo pridobil s strožjo izbero.

Končno pa je nastopil še mladinski orkester pod vodstvom prof. Karla Jeraja. Treba je priznati, da bodo mladi godbeniki pod tem spretnim vodstvom mnogo pridobili na pravem čisto glasbenem pojmovanju, kar je izkazalo jasno iz izvedbe Jančkove Suite, ki je pokazala mnogo detajliranih glasbenih fines. V končnem skupnem nastopu mladinskega zbora in orkestra, ki sta izvedla priredbo Adamičeve Bajke in Kresnice (te dele smo čuli izvesti že od mladinskega zbora in orkestra iz Kranja), pa je bil celoten vtis nekoliko nesiguren, dasiravno je bilo v njem tudi marsikaj lepega.

V. U.

Glasbena literatura

Cerkveni glasbenik. Majska in junjska številka prinaša na uvodnem mestu knjižnega dela pričetek lepega opisa življenja in glasbenega delovanja pred kratkim umrlega skladatelja palra H. Sattnerja; opis je sestavljen iz predavanj pokojnega dr. Mantuanija, nato dr. Dolinarjevo nadaljevanje Zgodovine katoliške cerkve, glasbe. Se sta v tej številki dva članka o ljudskem petju, ki ju je napisal Virgil Šček, Ferjančičev spis o absoventih orglarske šole in Babičev članek o dekanjskih cerkv. zborih. H koncu pa si slede drobna razmotrivanja in poročila pester vsebine.

Glasbena priloga pa prinaša štiri kratke skladbe, ki naj služijo potrebam in namenom cerkvene petja. To so: Rozmanova Pokropi me, in »Marijino Vnebovzetje«, prva za enoglasni zbor preprosto harmonično stigrilassen stavek; dalje Rijčeva »Prešveti božji Pelikan«, prav tako preprosto glasbeni mislek in končno »Tu v kruhu vse svetosti«, v kateri je Stanko Premrl smiselno in pestro priredil naroden motiv.

»Raste mi raste«, je naslov zopet novi glasbeni zbirki Brede Ščekove; zbirka vsebuje sedem kraskih samospevov s spremljavo klavirja. Pesmi po svoji glasbeni zasnovi ne vsebujejo nič novega, temveč so ekletični odsev zadnjih tudi slovenskih smeri (Premrl), deloma malce nerodno stavljeni, pa vendar dosti invencijozni in občuten tvor. Solisti, ki imajo veselje do pevskega izživljanja, bodo lahko s pridom posegli po tem zvezku samospevov.

»Narodne melodije« obdeluje v dvoglasnem vijolinskem stavku — in to v načinu, primernem za prve početke vijolinskega pouka — Ladislav Milčanov, profesor vijoline na zagrebški akademiji in znani vijolinisti Zagrebskega kvarteta. Na to smiselno in uporabno izdanje opozarjamo naše vijolinske pedagoške kroge. (Naroča se: Kugli, Zagreb, Hlica 30.)

Književne zanimivosti

»European Herald«, medna odno-informativen list, ki prinaša članke v francoščini, angleščini, nemščini in španščini, je v številki 25. maja posvečen jugoslovanskim vprašanjem. Med drugim je tu tudi članek »Modern Yugoslav Literature«, ki ga je napisal Frank Sodnikar. Avtor imenuje predvsem mojstra slovenske moderne, Ivana Cankarja in Otona Zupaničja, ki sta največja jugoslovanska književna umetnika in sta po vsej pravici uvrščena v svetovno literaturo, dalje Jovana Djukića in Anteja Dukića. Nato obravnava sodobno književno višino jugoslovanskih narodov in sicer v posameznih odstavkih, posebej srbsko, hrvaško in slovensko.

Igra pod milim nebom. Zadnja številka »Ljudskega odra« je posvečena izključno člankom o igri pod milim nebom. Med drugim je tu zanimiv članek hrvaškega dopisnika Vojmila Rabadana »Beležke o gledališču na prostem«. Med Hrvatji je predstava na prostem že udomačena. Znana je n. pr. velika predstava v peristilu Dioklecijanove palače, kjer so nastopili hrvaški igralci z dramo Ogrizovića (režiral Slovenec Hinko Nučič), dalje predstava Gunduličeve »Dulrovke« za časa penkluškega kongresa v Dubrovniku, po deželi pa se igrajo zlasti igrokazi Velimira Deželica ml., katerim daje B. Širola glasbeni okvir. Rabadan prihaja do zaključkov, da se more prava ljudska igra, ki mora že po svojem bistvu biti monumentalna, hkrati pa z visvise enostavna, razviti le na prostem in sicer na vasi, kjer jo bo prav doživljal edinolet kmet, ki ni psevdoracionalist in ne psevdosvet, marveč prihaja pred igro z odprtim srcem. Tam tudi ni papirnatih kulis, marveč pravo življenje odra in ozadja. Avtor našlepa med drugim tudi snov ljudskih iger, ki mora biti zajeta iz narodne duševne zakladnice in iz verskega dna. Ta dva faktorja, pravi Rabadan, morete edina dati osnovo za pravo ljudstvo igro.

Državne književne nagrade v Bolgariji. Nedavno (posnemamo po »Obzoru«) je razdelilo bolgarsko prosvetno ministrstvo književne nagrade za leto 1933. Prvi nagradi sta prejela Konstantin Konstantinov (10.000 levov) za roman »Kri« in Ana Kamenova (10.000 levov) za roman »Mesto je podobno mestu«. Razen teh dveh so bile nagrade za svoje zbirke pesmi še tri pesnice: Magda Petkanova, Marija Grubešljeva in Jana Jazova. Konstantina Konstantinova (mladinski pisatelj) in Jana Jazova (nadarjena mlada pesnica, ki jo je odkril Balabanov) poznamo z nedavnega obiska bolgarskih književnikov v Ljubljani, kamor je bila prijavljena tudi Ana Kamenova, a je bila zadržana.

Drobne. Reymontovi »Kmetje« v bolgarsčini. Kristo Vakarelski, eden izmed najboljših bolgarskih poznavalcev poljske književnosti, je prevedel Reymontove »Kmetje«, katerih prva dva dela sta pravkar izšla. Bolgarska kritika je sprejela veliko Reymontovo tetralogijo kmetske zemlje in duše z velikim priznanjem Reymontove literarne moči. — Eduard Heriot je napisal daljši potopis po Balkanu in sovjetski Rusiji, v katerem je popisal svoje vtise z nedavnega potovanja. Ta potopisna knjiga bo te dni izšla v pariski založbi Hachette. — V londonski založbi Kogart Press je izšla zbirka Rilkejevih pesmi pod naslovom »Poems«. Angleška kritika jih je navdušeno sprejela z željo, da bi se prevedla vsa Rilkejeva dela v angleščino. — Stoletnica rojstva Edgarja Poe-a. Za stoletnico rojstva velikega ameriškega pisatelja E. Poe-a pripravila mesto Filadelfija velike svečanosti. — V kratkem bosta izšli v Londonu dve knjige znane irske revolucionarke, grofice Konstance Markievitz (umrla 1927. leto). Prva knjiga, kateri je napisal predgovor De Valera, bo obsegala 4 lirčne pesmi in pisma, ki jih je napisala grofica l. 1916 do 1918 v ječi, druga pa spomine na revolucijske dni.

Zagorje

Smrtnevarno se je poškodoval rudar in načelnik Strojovne zveze rudarjev Flere Franc v kotredskem revirju. Odpeljali so ga v ljubljansko bolnišnico. Prijatelju in delavnemu tovarišu želim skorajšnje ozdravljenje!

Protestni shod proti nameravanemu poslabšanju delavske zaštite je bil v nedeljo. Na shodu je poročal tajnik socialistične unije rudarjev, Zal ni g. tajnik po shodu dovolil govoriti zastopnikom ostalih delavskih organizacij. Jasno je s tem zabudil viharno ogorčenje, ki je ponehala šele potem, ko je zastopnik oblasti razpusil zborovanje. Prepričani smo, da je delavstvo v nedeljo spoznalo delavske prijatelje in jih pravilno presodilo.

Prostor okoli cerkve so začeli napljevati. Menda je to zasluga olepševalnega društva, katero zdaj ni delovalo. Vsekakor pa ta začetek društva občanom ugaia.

Gospodarstvo

Peronospora na hmelju

Navodilo, kako zabranimo to nevarno bolezen v hmeljskih nasadih

Človek bi ne verjel, da so že hmeljarji — pa ne najnovejšega kova, ki trdijo, da na hmelju sploh peronospora ni.

V 6. šte. »Hmeljskega vestnika« je Hmelj, dr. objavilo izjavo prvega strokovnjaka glede hmeljskih škodljivcev in bolezni, g. dr. ing. Blatnaya na fitopatološkem zavodu v Pragi, da na poslanih mu hmeljskih listih iz Savinjske doline ni našel peronospore.

Začetoma junija je društvo vnovič poslalo navedenemu zavodu v Pragi dve sumljivih listov in pogankov v preiskavo. Dne 13. t. m. je društvo prejelo iz Prage sledeči odgovor:

»Na poslanih hmeljskih listih in pogankih sem konstatiral obilo hmeljske peronospore, ki je povzročevala obilo plodovitega naleta.

Za predsedstvo fitopatološkega zavoda: Dr. ing. Blatnaya, l. r. — Praga, dne 11. junija 1934. Hudo strašilo je torej doslo in se razpaslo po naših hmeljskih, ki so bila zadnji up v hudi gospodarski krizi. — Kaj je torej storiti? Hlisa ze gori in če se vreme ne bo kmalu obrnilo na boljše, nam bo tudi zgorela!

O pogubonosni bolezni in njeni zabavitvi je v letu let Hmelj. društvo že obilo razpravljalo, in sicer usmenim in pismenim potom in je v 5. šte. »Hmeljskega vestnika« se posebno opozorilo vse hmeljarje, da naj bodo pripravljeni na prihod ne-ljubega gosta. Pa ves pouk in vsi opomin niso pomagali. Niti najlažjega sredstva v zatiranju peronospore — namreč zbiranje tako zvanih kuštrovec in njih uničevanje potom ognja — se ne poslužujejo. In če to delo opravljajo, zmenejo nabrane kuštrove na cesto ali jih pa puste ležati v nasadu.

Pravilo pravi, da se mora škropljenje z bakreno — apnovo brozgo pričeti, preden se pojavi bolezen.

Zamenjava obveznic 2 1/2% loterijske rente za vojno škodo

Po določilih odstavka 11 § 12 finančnega zakona za leto 1934-35 se morejo zamenjati obveznice 2 1/2% loterijske državne rente za vojno škodo z novimi obveznicami.

Iz 1. avgusta 1934 se bodo izdrebale le nove obveznice in obresti izplačevale le za kupone novih obveznic. Državna in samoupravna oblastva ne smejo po 1. avgustu 1934 sprejemati starih obveznic niti kot kavicje niti kot depozit. Ker zgube po 1. avgustu 1934 stare obveznice razen pravice do zamenjave vse druge pravice, je v interesu lastnikov obveznic, da jih čim prej, najpozneje pa do 31. julija 1934 predložijo v zamenjavo ali davčni upravi svojega bivališča ali pa neposredno oddelku drž. dolgov in drž. kredita v Belgradu.

Kdor hoče zamenjati obveznice pri davčni upr., mora izročiti osebno: 1. prijavo, 2. seznam obveznic.

V prijavi mora navesti nominalni znesek obveznic in število obveznic po apoenih. V seznamu obveznic mora navesti po aritmetičnem vrstnem redu serije in številke vseh obveznic, ki jih predložijo v zamenjavo. Tudi obveznice mora urediti po istem vrstnem redu.

Prijava in seznam morata biti pisana čitljivo in razločno, podpisana z polnim imenom in priimkom. V obeh se mora navesti tudi poklic in točen naslov. Ako se predložijo v zamenjavo obveznic, ki pripadajo raznim lastnikom, se mora v prijavi navesti vsakega lastnika in nominalni znesek njegovih obveznic. Radi hitreje odprave se priporoča vsem predlagateljem, kateri predložijo v zameno nad 10 obveznic, da predložijo seznam obveznic v dvojniki.

Davčna uprava bo zamenjavala le nepoškodovane obveznice s taloni in še neizrebane obveznice. Poškodovane obveznice in obveznice brez talonov se morajo predložiti radi zamenjave naravnost oddelku za državne dolgove in drž. kredit v Belgradu. Serije in številke izrebranih obveznic so razvidne iz tozadavnega seznama, ki je razglašen na tuuradni deski.

Podrobnejša navodila se dobe pri blagajni davčne uprave. Za območje davčne uprave Ljubljana mesto se bo vsilja zamenjava v dopoldanskih uradnih urah od 18. junija 1934 naprej pri blagajni dravske finančne direkcije v Ljubljani. Krekov trg 1. pritrilje — desno.

Vrščlec dožnosti šefa davčne uprave:

Predikaka.

★

Poljoprivredni glasnik, ki izhaja v Novem Sadu, prinaša par zanimivih strokovnih člankov, med katerimi opozarjamo posebej na članek ing. Markoviča o angleških plemenskih svinjah in na članek G. Buchheima o »Kolorado-bubi«. Med beležkami so dragoceni nasveti, ki tičejo živinoreje, svinjereje in sadjarstva in ki jih bodo tudi pri nas s pridom čitali.

Prva seja osrednjega predstavništva jugoslov. trgovstva se je vsrila v Belgradu dne 15. in 16. junija. Zvezo trgovskih združenj je zastopal Jos. Kavčič. Po obširnih razpravah o gospodarskem položaju naše države so sprejeli daljšo resolucijo, v kateri zahtevajo, da morajo vsi delovni stanovi vršiti svoje državljanske pravice samo po svojih stanovskih organizacijah. Resolucija zahteva v čl. 2, da se ustvari tudi v naši državi načrtno gospodarstvo, kjer se naj pa prepusti organizacija »svobodni teloni« stanov. Čl. 3 pravi, da trgovci sicer niso proti ustanavljanju zdruget, toda radi bi videli, da nabavljalne zadruge nosijo ista bremena kot trgovci. Člen 4 se obraca proti ustanavljanju industrijskih prodajaln, ki trgovini škodujejo, ker ne nosijo istih bremen kot trgovstvo.

Žalec

Prelep na predvečer poroke. V Drešinjavi pri Petrovčah so fantje mlajše generacije nameravali napraviti podoknico s petjem dekletu, ki je tisti dan jemala slovo od samskega stanu. Izdelali so celo slavalok, ki bi ga bili postavili v sredini vasi. Temu dejanju pa so postali zavistni fantje starejše generacije je vasi. Med obema vrstama je prišlo do tresoglasja. Starejša generacija je tekla po pomoč v bližnjo vas Levee. Pomnožena vojska je prišla oborožena s koli in noži. Vnela se je prava bitka. Mladina je vpila, otroci kričali, matere jokale, dekleta reševale svoje fante iz tepeža. Konec komedije je bil ta, da je bila tepena mlajša generacija. Dva so morali drugi dan peljati v celjsko bolnišnico. Drugi dan so na lice mesta prišli oroniki, ki so napravili red.

Dasi je zvonjenje po toči prepozno, hočemo vendar kratko omeniti, kako zabranimo peronosporo na hmelju.

1. Starejši nasadi se morajo že meseca maja škropiti s 2% bakreno-apnovo brozgo. To škropljenje se po preteku 3-4 tednov ponovi, in sicer z 1% brozgo. Za slučaj mokrotnega vremena se mora škropljenje nadaljevati vsak drugi ali tretji teden z 1 1/2%, med cvetenjem pa le s 2% brozgo.

2. 1% brozga se pripravi tako-le: V večjo posodo vlijemo 50 l. ako mogoče, melike vode ter obesimo v njo vrečico z 1 kg bakrene galice, katera se v 24 urah raztopi. Ako se pa mudi, vzmemo vrečo vode. V drugi posodi ugasimo 1 kg živega ali raztopimo 2 kg ugašenega apna in zlijemo končno obe raztopini — bakrenogalicno in apnovo — med stalnim mešanjem z lesenim drogom v tretjo posodo. Ker je med apnom skoraj vedno drobno kamenje, se apnovo brozgo prelje skozi sito. Za slučaj pa, da nimamo tretje posode, se lahko bakrena brozga vlija med neprestanim mešanjem z lesenim drogom v apnovo — ne pa obratno. Mešanica se potem dopolni z vodo do 100 l. Tako pripravljena brozga ohrani svojo moč le 24 ur.

3. V pravilno pripravljeno brozgo mora rdeči lakmus papir postati plav, beli fenolftalein papir pa rdeč. Ako brozga ne reagira na navedeni način, se ji mora dodati še apna.

4. Med škropljenjem jo je potrebno večkrat pomešati z lesenim drogom.

5. Škropljenje se mora izvrševati temeljito, to se pravi, poskropljena mora bit vsa rastlina, posebno pa spodnji deli listia.

6. Škropi naj se sele, ko je rosa zginita z rastline in se naj opusti ob hudi vročini.

Hmeljarsko društvo v Zalcu.

Borza

Due 18. junija.

Denar

Ljubljana, Amsterdam 2313.18—2321.54, Berlin 1299.03—1309.83, Bruselj 797.18—801.12, London 171.80—173.40, Curih 1106.35—1113.85, New York 3383.28—3411.54, Pariz 225.27—226.39, Praga 141.90 do 142.76, Trst 293.46—295.86.

Avstrijski siling je notiral na ljubljanski borzi 9.35—9.45.

Promet na zagrebški borzi je znašal 31.631 Din.

Curih, Pariz 20.32, London 15.53, New York 307.625, Bruselj 71.90, Milan 26.53, Madrid 42.15, Amsterdam 208.65, Berlin 117.50, Dunaj 73.17 (priv. 57.20), Stockholm 80.10, Oslo 78.05, Kopenhagen 69.40, Praga 12.79, Varšava 58.125, Atene 2.93, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71.50 (71), vojna škoda 305—306 (305), o. 305—306, 6% begl. obv. 54.25—55, 8% Bler. pos. 61—61.50, 7% Bler. pos. 67—68, — Delnice: Narodna banka 4000 do 4100 (4000), Priv. agr. banka 215—216 (215), Osi. sladk. tov. 150 bl. Impeks 50 den.

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71.30 (71), vojna škoda 305—305.50 (305), 11. 305, 6% begl. obv. 57.75—58 (37.50), 7% Bler. pos. 55—56, 7% pos. Drž. hip. banke 67.25, — Delnice: Priv. agr. banka 213—215 (313, 315).

Žitni trg

Koruza, popolnoma suha, s kvaliteto garancijo za prvo polovico julija, navadna vozina, slov. postaja, plačilo 30 dni, za 100 kg od 145—147 Din. Pšenica, bačka, zdrava, rešetana, mlevska vozina, slov. postaja, plačilo 30 dni, za 100 kg od 177.50—150 Din — Moka: bačka, mularica, slov. postaja, plačilo 30 dni, od 275—280 Din za 100 kg banatska, mularica pod istimi pogoji za isto težino 280—285 Din.

Novi Sad, Koruza: bač. 90—92, bač. ok. Novi Sad 91—93, ban. 88—90, sren. par. Indija 90—92, ladja Begej, Tisa in Dunaj 98—99 Din. Vse ostalo neizpremenjeno, Tendence neizpremenjena. — Promet nil.

Budimpešta, Tendence slaba. Promet življen Pšenica: junij 12.45—12.72, zaklj. 12.45—12.46; okt. 15.60—15.68, zaklj. 15.46—15.48. Rž: junij 6.10 do 6.20; okt. 10.10—10.20, zaklj. 10.05—10.06, Koruza: junij 10.20—10.45, zaklj. 10.18—10.20; avg. 10.92 do 10.93, zaklj. 10.64—10.65.

Chicago, Pšenica: junij 93.50, septemb. 94. december 95.75, Koruza: septembar 58.125, Oves: junij 43.125, septemb. 42.75, december 44. Rž: septembar 66.25.

Winnipeg, Pšenica: junij 87.50, avgust 89.30, oktober 90.625.

Les

Franko vagon nakladalna postaja za kubični meter. Smreka in jelka: Hodi od 100—200 Din, brzojavni drogovi od 150—170 Din, bordo-nali merkantilni od 135—160 Din, trami merkantilni od 150—160 Din, komične škorote od 16 cm naprej od 270—300 Din, paralelne škorote od 16 cm naprej od 310—350 Din, podmerne škorote od 15 cm od 200—215 Din, končasti plohi — deske od 16 cm naprej od 250—280 Din, paralelni plohi — deske od 16 cm naprej od 200—310 Din. — Bukev, Deske — plohi, naravni, neobrobjeni od 350—400 Din, isti, a naravni in ostrorobni od 450—550 Din, isti, a parjeni in neobrobjeni od 450—550 Din, isti, a parjeni in ostrorobni od 670—770 Din, testoni od 390—405 Din. — Parketi: Hrastovi od 45—60 Din za kvadratni meter, a kvadratni meter bukovih parketov od 30—40 Din. — Zel-lezniški pragoivi komad hrastovih od 34 do 36 Din, komad bukovih od 20—22 Din. — Orva: Bukova za 100 kg 9.50 do 11 Din, hrastova za 100 kg od 8—10 Din. — Oglice: Bukova za 100 kg od 40—45 Din, »canella« za 100 kg od 45 do 50 Din.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pečilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tudi Vaša obleka bo kakor nova

ako jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-5
Pralnica — Svetlolikalnica

Službe iščejo

Priden hlapec

vajen konj in vseh kmečkih del, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6936. (a)

Trgovska pomočnica

zdrava in poštena, stara 19 let, vešča v spekerijski trgovini, želi nameščenja v kakšni boljši trgovini v svrhu večje prakse. Cenj. ponudbe prosi Marija Primožič, Slap pri Trzinu. a

Službodobe

Pletilje

z večletno prakso takoj sprejemno za stalno. — Istotam se sprejme učenka. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6774. (b)

»Jazz Band« kapelo

s potrebnimi instrumenti, obstoječo iz 4 mož - išče-mo. Namestitev za sezono na Jadranu v Aleksandrovem. Reflektira se izključno na dijake. - Kupi se, odnosno vzame na posodo proti odškodnini klavir (Stutz Flügel). Po-fasnila in ponudbe sprejema »Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani«, Miklošičeva c. 19 do 21. junija 1934. (b)

Sluga

dobi službo. — Potrebna kavčija 5000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6938. (b)

Tudi naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domo-ljuba« in »Bogoljuba«. naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal a? motorja bi znebil se rad. brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inšerat

Kuhinjska oprava

in lončen štedilnik - na-prodaj. Sp. Šiška, Gasil-ska 11, pritličje. (l)

Telefon 2059

PREMOG KARBOPAKETE DRVA. KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Naprodaj:

košarski izdelki, priznana lepo in čisto izdelani po znižani ceni; košarice in stojalčka za ročna dela, za cvetlice, za kruh, za papir; ročne in kopalne torbice; vrtno stole, za na balkon ali verando itd. — Naprodaj je tudi dobro ohranjen, globok otroški voziček za dvojč-ke. Fany Patik, Radov-ljica, graščina. (l)

Nudimo Vam

za majhen denar dobro oblačilo. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Marelice

razpošiljam po 7 Din kg, stalno franko Celje po povzetju. Gustav Plevčak, Celje. (l)

Oddam travnik

obe košnji, konjske in goveje mrve ca. 5000 kg proda Ogrin, Gruberjevo nabrežje 8. (l)

GREJTE MNOGO SLOVENCA

ALEKSANDROVO OTOK KRK

NAJLEPŠE KOPALIŠČE GORNJEGA JADRANA

HOTEL VILA LUCIJA

TIK OB MORJU

Penzion Din 55-65 — Prvovrstna postrežba — Zahtevajte prospekte — Ugodne pavšalne cene

Nova uprava Boris M. Plesničar (prej v Park-hotelu na Bledu)

Náš dragi mož, oče, ded in stric, gospod

Franc Knez

upokojenec in posestnik

je v ponedeljek, dne 18. junija ob pol 2 zjutraj, večkrat previden s tolažili sv. vere, v 75. letu, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v torek, dne 19. junija ob 6 iz hiše žalosti Rožna dolina cesta IV. št. 24 na viško pokopališče.

Rožna dolina, dne 18. junija 1934.

ŽALUJOČI OSTALI.

VSE GUBE SO IZGINILE!

po šestih tednih

V neki dunajski bolnišnici je neki znameniti zdravnik dnevno po pet minut nego-val neko 61 letno ženo. V šestih tednih so gube popolnoma izginile. Povrnila se ji je sveža, mladostna, dekliska polt. Ta poizkus je bil ponovljen, navaja Dunajski Medicin-ski List, pri drugih ženah v dobi od 60—70 let z istimi presenetljivimi rezultati.

Skrivnost teh uspehov je razglášena vse-mu svetu. Vsaka žena lahko sama isto do-seže. Dr. Stejskal, profesor dunajske uni-verze, je razkril, da je vzrok gub na licu izguba gotovih vitalnih sestavin kože. Po dolgi letih raziskovanja se mu je posrečilo, ekstrahirati to dragoceno sestavino iz skrb-no izbranih mladih živali. Ta produkt je imenovan Biocel. Pravico prodaje tega ne-navadnega izuma si je z ogromnimi stroški pridobila tvrdka Tokalon. V kremi Tokalon, hranilu za kožo, rožnate barve, je Biocel kombiniran še z drugimi hranilnimi sestavi-nami. Krema pomlajuje kožo, odstranjuje gube in krepiča oslabele mišice lica. Žene od 50—60 let lahko dobijo mladostno lepo-to, zaradi katere jih bo zavidalo mnogo mla-dih deklet.

Gostiteljica: »To noč sem sanjala, da ste mi plačali vso zaostalo najemnino.«
»Izvrstno! Dajte mi še pobotnico.

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje,

nadalje

bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po

najnižjih cenah

pri trdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Za jugoslovanski patent št. 7217 od 1. II. 1930 na

„Ovratnik“ (Kragen)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenjene ponudbe na: Ing. Milan Suklje, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 2.

STARŠI!

Otroku, ki obiskuje šolo, dajte, ako je slaboten, poučiti vsak dan zjutraj in zvečer malo žličico okusnega »Energin«, za krepitev krvi, živcev in teka. Otroci, ki redno jemljejo »Energin«, imajo dober tek in so odporni zoper vsa obolenja. »Energin« za jačanje krvi, živcev in teka dajte dekletu med 10 in 17 leti, ako je slabotno. To je prehodna dekliska doba, ko se mora vsako dekle okrepiti. »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka. »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki je malokrven.

»ENERGIN« se dobi v lekarnah v steklenicah po pol litra; 1 steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 19.147/33.

Dražba lesa in lovov

Zač. državna uprava razlaščenih veleposest-niških gozdov v Ljubljani, Stari trg 34-II., oddaja potom pismene ofertalne licitacije dne 7. VII. 1934:

1. Iz razlaščenih gozdov v Kočevju, revirja Grčarice A in Travnik, ca. 3100 m³ bukove hlo-dovine in ca. 5000 m³ jelove hlo dovine.
2. Iz razlaščenih gozdov Turjak v Medvedici, Mačkovicu in Mokricu ca. 900 m³ posekanega igla-stega lesa za hlode in trame, ca. 200 m³ bukove hlo dovine in ca. 350 prm bukovih drv.

3. Samolastno lovišče v revirjih Log in Zetale pri Rogatecu v izmeri 1544 ha za dobo petih let v zakup.

Ponudbe je poslati na predpisanih vzorcih soglasno s pogoji, ki so na razpolago pri gornji upravi v Ljubljani.

965/1/34. — 18. junija 1934.

+ Globoko potrti javljamo vsem so-rodnikom, prijateljem in znanec tužno vest, da nas je naš predobri stari oče, oče, brat, svak in stric, gospod

ALOJZIJ STIASNY

kapetan v p.

danes boguvdano zapustil. Pogreb ne-pozabnega pokojnika bo v torek, dne 19. t. m. ob 16 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

V Ljubljani, dne 17. junija 1934.

Žalujoče rodbine:

STIASNY, BURNIK in POVH.

Rekordna vožnja

Ni imel več moči, da bi se obvladal, šel je iz obice in tekel na vso moč kakor norec, zadevajoč se z glavo in rameni ob lesene stene. Še eno stop-nišče, še en hodnik in vznemirjajoča tišina, tožbe in lhtenje so ostajale za njim v globini, postajale čedalje bolj nerazločneje, tuljenje sirene pa je spet mogočno donelo in se je vedno jasnejše čulo.

Slednjič je dosegel vrhni krov in prišel na trak med množico. V obraz je bil oznojen. Pre-zrela ga je slabost, da se je za hip naslonil na podboj pri durih. Nato je spet nadaljeval svojo pot.

Krovi so bili že precej izpraznjeni, ženski sko-ro ni bilo več. Videl je, da so v enem čolnu že tudi moški. »Ostalo nam bo časa, da bomo vse rešili.«

Srečal je Simona, ki mu je sledila desetorica oolblaznih mož. Nenadno mu je nekdo razsvetlil obraz z električno svetilko.

»Ste vi, Haynes?« je vprašal drugi poročnik, ki ni takoj prepoznal drugega kapitana v tem otolčenem nožu z napol poruvano brado in razca-pano obleko.

»Da... — In vi?«

»Simon.«

»Prehodil sem spodnja nadstropja. Vse je za-puščeno.«

»Prišel sem te moče k splavom.«

»Ne boste našli več škripecov, da bi jih spu-stili v vodo... Hitite, hitite! Bojim se, da nima-mo več vedno časa.«

»Pridite!«

»Gren, da se pridruživ Davisu... Na svid-nje... Rešite se!«

»Na svidenje... Rešite se!«

— — — Iz raznih znakov so mornarji skle-pali, da ladja ne bo več dolgo nad vodo. Postajala je težja, izgubila je svojo togost. Vrvi, ki so bili v njimi privezani jambaori, in vrvi na jadrniku so

se potrgale in pokanje ter prasketanje, ki ga je slišal Haynes v trebuhu ladje, se je čulo sedaj pov-sod na krovu.

— — — V strojnici je voda, ki je bila ostala za hip na isti višini, še hitreje naraščala, tvoreč v središču ladje gmo, ki je uničevala ravnotežje in čedalje bolj širila špranje med železnimi plošča-mi. To vodo je vznemirjal nasprotni tok vode in kalili so jo oljnati madeži. Oživiljena od različnih tokov je ovijala noge nož s počasnimi in mrzlim pritiskom nallik bohotnicam.

»Izpraznite dno!« je kričal Grayson. »Voda bo dosegla kurišča kotlov.«

Moštvo, ki je ostalo do zadnjega na svojih mestih, je skočilo k lestvi in plezalo po nji.

»Ničesar več se ne da storiti,« je dejal Gray-son inženjerju in glas se mu je malo tresel, »sa-mo rešiti se poskušamo... Škoda. Iz »Morske zvezde« bi bili lahko kaj lepega naredili.«

Njegov mir ga ni zapustil. Še enkrat se je z dolгим pogledom ozrl po strojnici.

»Pojdiva,« je dejal, »vsi moji možje so že zgoraj.«

Vzpenjal se je po lestvi za inženjerjem. Ko-maj je stopil na zadnjo prečnico, ko se je težka para razlila po strojnici in kurilnici. Slišali so nekaj zamolklih pokov, nato je odpravljala elek-trika. Mali kotel, ki je gonil dinamo stroje, po-stavljene nekaj višje od ostalih, je dosegla voda.

Na krovu je dohitel svoje moštvo.

»Nadenite si rešilne pasove in idite. Vzemite si splav. Na svidenje, gospod inženjer, sedaj gre-mo vsak svojo pot.«

Na zapovedišču je našel Haynesa, ki je po-ročal o svojem obhodu.

»V sobicah ni nikogar več. Pregledal sem vse do jedilnice in pomožnih kuhinj. Obšel sem tudi stanovanja uslužbencev.«

»In onile tam?« je vprašal Davis, kazoč na kakih tristo metrov oddaljeno gručo mož, katerih gibanje je bilo opaziti skozi temo.

»Bili so se pri nekem čolnu. Simon jih je odvedel. Spuščajo splav v morje.«

»V notranjosti ni nikogar več,« je dejal Gray-son. Nekateri moji ljudje so tudi še na krovu in si pripravljajo splav.«

»Dobro,« je rekel Davis. »Kaj pa čolni?«

»Številka štiri se je potopil.«

»Vem... Videl sem.«

»Slabo pritrjen škripec, valovi...«

»Vem. Koliko časa še, Grayson?«

»Ne ven. Pet, deset, petnajst minut. Železne plošče se zvijajo, kot da so iz lepenke.«

»No dobro. Idite! Dobro srečo!«

Grayson je prijel Davisovo desnico, jo stisnil in se spustil k lestvi, ne da bi okrenil glavo. Davis in Haynes sta ostala sama in ne da bi se pogle-dala, sta sklonila glavi.

Prižgana je bila luč za vihar in postavljena na pisalno mizo, kjer je bilo zloženih nekaj listin.

»Haynes! Idite do telegrafistov. Vzemite vse brzojavke, ki so došle. Prinesite mi jih. Recite jim...«

Obotavljal se je, s težavo dvignil glavo, čuteč v prsih nekaj, kar ga je trgalo.

»O! Ti imajo najslabši delež. Da poskusimo rešiti druge, moramo nje žrtvovati. Recite jim, naj še ostanejo na mestu, da sem jaz tudi tu.«

Deset metrov je ločilo zapovedišče od pošte. Haynes jih je pretekel. Naglo je odprl vrata in presenečen obstal. Oba nameščena sta sedela in mirno pušila. Eden je sprejemal, drugi je zapi-soval znake. Odpoved luči in pogonske sile jima je bila samoznak naraščajoče vode. Ostala sta ne-nadno v temi. Eden njiju je zavrtel pomožno sti-kalo. Odslej so aparate in luči poganjali akumu-latorji.

Bila sta tako presenečena kot Haynes. Od vseh ju je ločil opaž, obit z železnimi ploščicami. Pri-kazen drugega kapitana, razmršenega, zbitega in obledenega v cape, jima je pojasnila, kaj se godi na krovu. Dvignila sta se.

»Torej?«

»Kmalu bo konec. Kaj sta naredila?«

»V zvezi sva z »Berlinom« in rtičem Race.

»Berlin« hiti kar more. V štirih urah bo tu. »Ceetic« je tudi odgovoril, a je predala...«

»Javite »Berlinu«, da je »Morska zvezda« iz-praznjena. En čoln se je potopil, ko so ga spuščali v vodo. Imamo še četr uro časa. Javite močno va-lovanje, ki pa ne ogroža bark. Dajta mi listine, došle brzojavke...«

»Treba še nadalje klicati kaj ne?« »Davis je tu na zapovedišču. Jaz tudi. Simon pomaga nekaj možem spraviti splav v vodo... Dobro bi bilo, da bi si naredila rešilne pasove,« je dodal, ko je pregibal papirje, ki mu jih je izročil poštni vodja. »Vrnili se bom...«

»Haynes,« je dejal Davis, ko se je drugi vrnil na zapovedišče, »še srečni smo, da ni nemirnejše norje. Valovi se mi zde manj močni in megla se je razpršila.«

Da bi laže presojala, sta se nagnila preko ograje in gledala v daljo. Tri stot metrov daleč so plesale luči združenih bark smrtni ples. Petero ali šestero se jih je prikazalo na grebenu vala, nato so spet izginile v njegovo dolino. Tedaj so se za-bliskale nekoliko dalje tri druge. Potem je prišla spet vrsta na prve.

»Še precej svetlo je, »Berlinu« bo olajšano iskanje.«

Voda, povsod drugod malo valovita in ena-komerna, je udarjala ob »Morsko zvezdo«. Zvita sama vase, kakor mož, ki skloni glavo in tvori s svojimi rameni pokop, se je z udarci v gmo-te zaganjala v trup.

Davis in Haynes sta stala tesno drug ob dru-gem. Davis je položil drugemu kapitanu roko na ramo in ta kretnja je zadoščala. Pomenila je: »Midva sva dva, dva sva že deset let in sedaj preži smrt na naju, dva sva sva, še vedno dva.«

»Strah me je bilo,« je dejal Haynes, »doli v dnu. Ko bi vi čuli to ropotanje!«